ΑΚΡΙΒΗΣ ΕΞΙΣΤΟΡΗΣΙΣ
ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΙΝΩΝ

ΠΡΟΣ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΝ ΤΩΝ ΣΕΛΙΔΩΝ

ΤΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1878

ΕΝ Τῌ ΙΣΤΟΡΙᾼ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Τῌ ΓΡΑΦΕΙΣῌ ΠΑΡΑ ΤΟΥ

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑ Κ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ

ΥΠΟ

ΑΥΤΟΠΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΟΥ

Κακουργεῖ ὁ μὴ δημοσιεύων τὰς ἀγαθὰς πράξεις τῶν ἐναρέτων.

ΚΕΡΚΥΡΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΡΜΗΣ» Ν. ΠΕΤΣΑΛΗ

1895.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Α1.Σ2.Φ12.0039

ΑΚΡΙΒΗΣ ΕΞΙΣΤΟΡΗΣΙΣ
ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΙΝΩΝ

ΠΡΟΣ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΝ ΤΩΝ ΣΕΛΙΔΩΝ

ΤΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1878

ΕΝ Τῌ ΙΣΤΟΡΙᾼ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Τῌ ΓΡΑΦΕΙΣῌ ΠΑΡΑ ΤΟΥ

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑ Κ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ

ΥΠΟ

ΑΥΤΟΠΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΟΥ

Κακουργεῖ ὁ μὴ δημοσιεύων τὰς ἀγαθὰς πράξεις τῶν ἐναρέτων.

ΚΕΡΚΥΡᾼ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΡΜΗΣ» Ν. ΠΕΤΣΑΛΗ.

1895.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΤΗ͂Ι ΙΕΡΑ͂Ι ΜΝΗΜΗ͂Ι

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΟΥ

ΚΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΗΡΩΪΚΗΣ ΜΑΝΗΣ ΚΑΤΑΓΟΜΕΝΟΥ

ΠΕΣΟΝΤΟΣ ΕΝ ΤΗι ΜΑΧΗι

ΤΗΣ 6 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1878

ΕΝ ΜΑΚΡΙΝΙΤΖΗ͂Ι.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΠΡΟΣ

Σὲ ἀείμνηστε Δημήτριε Στρατηγόπουλε ἔκρινα πρέπον ν' ἀφιερώσω τὰ ὀλίγα ταῦτα, ἅτινα ἐκ καθήκοντος ἔγραψα, ὅστις ἐγκαταλείψας τὰς σπουδάς Σου καὶ τὸν ἁβροδίαιτον βίον Σου ἔδραμες πρὸς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος ἐνθουσιῶν καὶ ἔπεσες γενναίως μαχόμενος ὑπὲρ πίστεως καὶ ἐλευθερίας, ὡς τοῦτο προεμάντευσας, διότι εἰσέτι ἀντηχεῖ εἰς τὰ ὦτα μου ἡ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Λιβανοῦ ἐν Μακρυνίτζῃ, ἐν ᾗ ἐφιλοξενεῖσο μετὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ Σου Λεωνίδα Πλατούτζα, ἐμοῦ τε καὶ ἄλλων, πρόποσίς Σου, κατὰ τὸ δεῖπνον τῆς 5 Φεβρουαρίου 1878 εἰπὼν σὺν τοῖς ἄλλοις ὅτι «τὶς οἶδε ἂν αὔριον δειπνήσωμεν ἐν τῷ Πλούτωνι» καὶ πράγματι τὴν ἑπομένην ἑσπέραν δὲν ὑπῆρχες μεταξὺ τῶν ζώντων.

Ἐὰν ἡ ἁγία Σου ψυχὴ ὡς καὶ ἐκεῖναι τῶν λοιπῶν πεσόντων ἐν τῇ αὐτῇ μάχῃ καὶ ἐνταφιασθέντων ἐν Βόλῳ, ἱπτάμεναι ἄνωθι τοῦ κοινοῦ τάφου δὲν βλέπουσιν εἰσέτι τὴν ἀνέγερσιν μνημείου, μὴ νομίσωσιν ὅτι ἐλησμονήθησαν καθόσον ἡ ἀναβολὴ συντελεῖ ὅπως τοῦτο ἐγερθῇ ἡμέραν τινὰ μεγαλοπρεπέστερον καὶ ἀντάξιον.

Ἄρτα, μηνὶ Ἰανουαρίῳ 1895.

Ὁ ἐκδότης.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΠΕΡΙΚΟΠΗ

ἀπαγγελθέντος λόγου ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Θ. Ἀφεντούλη εἰς μνημόσυνον τελεσθὲν παρὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ ἐπίσης πεσόντος νεαροῦ σπουδαστοῦ μάρτυρος τῆς ἐλευθερίας Δ. Κυριακοπούλου εἰς γλῶσσαν δημώδη.

«Ἐμαρτύρησεν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τῆς πλάνης τοῦ κόσμου τούτου·—ἐμαρτύρησε καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἐλευθερία τῆς πατρίδος του ἀπὸ τὴν σκλαβιά.—Ἐκεῖνος υἱὸς τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἐλευθερία ὅλου τοῦ κόσμου· τοῦτος υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἐλευθερία μόνης τῆς πατρίδος του.—Ἐκεῖνος εἶχε παραγγελθῆ ἀπὸ τὸν οὐράνιο του πατέρα ὅτι ἔπρεπε νὰ θύσῃ ὡς ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν ὑπὲρ τῶν προβάτων διὰ νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἀρετήν· τοῦτος εἶχε διδαχθῆ ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ὅτι ὁ σκλάβος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἦναι καθ' ὁλοκληρίαν ἐνάρετος, ὡς τὸν ἠθέλησεν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

»Ξεγυμνώνει ἀπὸ τὸ ἥμισυ τῆς ἀρετῆς ὁ Θεὸς ἐκεῖνον ὅπου τὸν καταπλακώσῃ ἡμέρα σκλαβιᾶς!

»Καὶ λοιπὸν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπρόσφερε τὴ ζωή του διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ τρέξας ὅπου τοῦ ἔγνεφεν ἡ ἐλευθερία μᾶς ἐδίδαξεν ὅτι ἂν ἦναι σημεῖον, ὅπου ὁ ἄνθρωπος συμπίπτῃ μὲ τὸν Θεόν, εἶναι ὅταν ὡς ἐθελοντὴς σκοτόνεται διὰ τὴν πατρίδα. Ἂν ὁ Θεὸς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴ δὲν καταβαίνει ἐδῶ κάτω στὴν γῆ, ἀλλὰ χωρὶς ἄλλο ἀναβαίνει ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν Θεόν, καὶ οἱ δύο συμπλέκονται, συγχέονται, ἀδελφοποιοῦνται, καὶ ὁ ἄνθρωπος γίνεται οὐράνιος, θεῖος».

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Δὲν ἠθέλαμεν εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ γράψωμεν τὰ ἐν τῷ παρόντι ἐὰν εἰς τὰ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ τοῦ κ. Ἐπ. Κ. Κυριακίδου περὶ Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως ἀναφερόμενα ἐμνημονεύετο καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κυρ. Λεωνίδα Ἰω. Πλατούτζα γνωστοῦ ἄλλως τε ἐν Πηλίῳ, Βόλῳ καὶ Φεῤῥαῖς, ὡς τοῦτο ἐγένετο διὰ τόσους ἄλλους πολὺ ὀρθῶς καὶ δικαίως· καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος ὃν ἐγνωρίσαμεν καλῶς, θὰ ὁμολογήσωσι δὲ μεθ' ἡμῶν καὶ πάντες οἱ γνωρίσαντες αὐτὸν ὅτι δὲν ἀρέσκεται εἰς τὰς ἐπιδείξεις, ἀποφεύγει δὲ καὶ τὰς διηγήσεις τῶν περιστάσεων ἐκείνων ἵνα μὴ περιαυτολογῇ φρονῶν ὅτι δὲν ἔπραξέ τι πλέον ἀφ' ὅ,τι ἤθελε πράξει πᾶς Ἕλλην μάλιστα στρατιώτης ἐν ὁμοίαις περιστάσεσι, καὶ δὲν ἔδωσε μεγάλην προσοχὴν οὔτε εἰς τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ κατὰ καιροὺς γραφέντα, οὔτε ἐὰν παρελήφθη τι ὅπερ ὑπὲρ αὐτοῦ ἔπρεπε νὰ δημοσιευθῇ. Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ὅμως τῆς ἐν λόγῳ ἱστορίας ἐν ᾗ οὐδόλως ἀνεφέρθη, ἠκούσθη εἰπὼν μετὰ μεγάλης πικρίας «καὶ ὅμως ἔπρεπε νὰ μνημονευθῶ καὶ ἐγὼ διότι ἔπραξα ὅ,τι ἡ τιμὴ καὶ τὸ καθῆκον πρὸς τὴν Πατρίδα μοὶ ἐπέβαλλον».

Βεβαίως δὲν ἐπαγγελλόμεθα τὸν ἱστοριογράφον, ὁ σκοπός μας μόνον εἶναι νὰ ὑπομνήσωμεν συντόμως ὅτι καὶ οὗτος ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ ἔτους 1878 καὶ διέπρεψεν ἀποδεικνύμενον ἄλλως τε καὶ ἐκ τῶν καταχωριζομένων ἐκθέσεων ἃς ὁ τύπος ἐδημοσίευσε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ λοιπῶν ἐπισήμων ἐγγράφων.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἦτο περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1878 ἐποχὴ καθ' ἣν εἶχεν ἐκραγῆ καὶ ἡ ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπανάστασις, ὁ δὲ ἑλληνικὸς στρατὸς εἶχε συγκεντρωθῆ εἰς τὰ σύνορα ἕνεκα τῶν γνωστῶν περιστάσεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἐκτὸς τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ συνέρρευσαν ἐκ διαφόρων μερῶν καὶ ἐθελονταὶ ὅπως μεταβῶσι καὶ πολεμήσωσιν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν, καί τινες τούτων εἶχον ἀφιχθῆ ἐν Σούρπῃ καὶ εἰσδύσαντες ἐν Θεσσαλίᾳ ἔλαβον μέρος εἰς τὴν μάχην τῆς Ξενιᾶς, ἄλλοι δὲ περὶ τοὺς τεσσαράκοντα ἐν Νέᾳ Μιντζέλῃ προτιθέμενοι νὰ μεταβῶσιν εἰς Πηλίον ἔνθα εἶχε δοθῆ ἡ πρώτη μάχη ἐν τῇ Μονῇ Ζουρβιᾶς, ἀλλ' οὗτοι δὲν εἶχον ἀρχηγὸν δυνάμενον νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ καταλλήλως· ἐν τῷ λιμένι τῆς αὐτῆς πόλεως ὑπῆρχον καὶ δύο πλοῖα πλήρη ὅπλων καὶ πολεμοφοδίων προωρισμένων νὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὰ ἐπαναστατημένα μέρη καὶ δυσκολίαι πολλαὶ παρουσιάζοντο καὶ ἔβαινεν εἰς ματαίωσιν τὸ ἐθνοφελὲς ἔργον.

Ἐν τῇ ἀνωτέρω κωμοπόλει εὑρίσκετο ἓν τάγμα τοῦ πεζικοῦ διοικούμενον παρὰ τοῦ μακαρίτου Ἀντισυνταγματάρχου Διαμαντῆ Στεφάνου, καὶ ἓν ἀπόσπασμα ἄλλου Τάγματος διοικούμενον παρὰ τοῦ τότε Ἀνθυπολοχαγοῦ καὶ νῦν Ταγματάρχου [illegible]ίου Καθενιώτου. Ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Τάγματος ἐκείνου Ἀνθυπολοχαγὸς Λεωνίδας Πλατούτζας νῦν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ταγματάρχης ἐξ Ἄργους τῆς Πελοποννήσου καταγόμενος βλέπων ματαιουμένους τοὺς πόθους τῶν ἐθελοντῶν καὶ τὰς ἐνεργείας τῆς κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ ἀποστολῆς ὅπλων, καὶ ὑπὸ ἀκρατήτου ἐνθουσιασμοῦ φλεγόμενος ἀπεφάσισεν ὅπως τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐθελοντῶν τούτων καὶ διὰ τῶν πλοίων ἀποβιβασθῇ μετ' αὐτῶν, τῶν ὅπλων καὶ τῶν πολεμοφοδίων πλησίον τοῦ Βόλου· τὴν δήλωσίν του ταύτην οἱ ἐθελονταὶ ἐδέχθησαν μετὰ χαρᾶς καὶ μετ' ἀλλαλαγμοῦ ἐκήρυξαν αὐτὸν ἀρχηγόν των, προσέλαβε δὲ ὡς γραμματέα του τὸν μεταξὺ τούτων φοιτητὴν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐκ τῆς ἡρωϊκῆς Μάνης καταγόμενον νέον Δημήτριον Στρατηγόπουλον. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος πρὶν ἢ προβῇ εἰς τὸ μὴ ἐστερημένον κινδύνων τοιοῦτον διάβημα ἠθέλησε προηγουμένως νὰ κατοπτεύσῃ καὶ εὕρῃ τὸ ἀσφαλέστερον πρὸς ἀποβίβασίν του μέρος, καὶ ἕνεκα τούτου ἐνοικιάσας λέμβον μετέβη εἰς Βόλον, ἔνθα συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰωάννου Τζιώτου, τοῦ μεγαλεμπόρου κ. Ἀλ. Νικολαΐδου καὶ Κ. Λιβάνου μεγάλως συντελεσάντων εἰς τὴν ἐπανάστασιν καὶ ἄλλων, ἐξέλεξε πρὸς ἀποβίβασιν τὴν θέσιν Κόκκινα κειμένην πρὸς μεσημβρίαν τοῦ λιμένος τοῦ Βόλου· ἐκεῖ ἔλαβε καὶ τὴν σημαίαν ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου ψαλλέντος ἁγιασμοῦ καὶ εὐλογηθείσης παρὰ τοῦ ἱερέως Παππαοικονόμου παρισταμένων τῶν ἀναφερθέντων κυρίων καί τινων ἄλλων· περὶ τὴν 10.ην ὥραν δὲ τῆς νυκτὸς λαβὼν εἰς χεῖρας τὴν σημαίαν, καὶ διασχίσας τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, μετέβη ἐκ τοῦ Προξενείου εἰς τὴν προκυμαίαν, ἀκολουθούμενος καὶ ὑπὸ δύο ἐθελοντῶν ἐνόπλων, κατόπιν ὅλων τῶν διαμαρτυρή-

σεων τοῦ Προξένου κ. Ἰω. Τζιώτου ὅστις τοῦ ἔλεγε: "φοβοῦμαι μὴ συλληφθῇς παρὰ τῶν Τούρκων καὶ κρεμασθῇς ἔξωθεν τοῦ Προξενείου", καὶ διὰ τῆς ἀναμενούσης αὐτὸν λέμβου ἐπανῆλθεν εἰς Νέαν Μιντζέλαν, διελθὼν πρὸ τῶν ἐν τῷ λιμένι εὑρισκομένων Τουρκικῶν πολεμικῶν πλοίων.

Τὴν ἑσπέραν τῆς ἑπομένης ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του εἰς Νέαν Μιντζέλαν συγκεντρώσας τοὺς ἐθελοντὰς ἐπεβιβάσθη μετ' αὐτῶν εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἀνέμενεν εὐνοϊκὸν ἄνεμον ὅπως ἀναχωρήσῃ. Τὰ περὶ ἀναχωρήσεώς του εἶχον γείνη γνωστὰ εἰς τὴν πόλιν, διέδωσαν δέ τινες ὅτι καὶ λόχος ὁλόκληρος ἤθελε λειποτακτήσῃ. καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ τότε Ἐπιλοχίας Στέφανος Γερακάρης νῦν ἀπόστρατος Ταγματάρχης καὶ Λοχίας Ἀθανάσιος Παναγιωτόπουλος νῦν Λοχαγὸς, ἐμπνεόμενοι ὑπὸ πατριωτισμοῦ προσεφέρθησαν νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι μετ' ἄλλων ὁπλιτῶν, ἀλλ' εἰς τοῦτο δὲν συγκατένευσεν, ἔχων ὑπ' ὄψιν ὅτι πάντοτε αἱ ἐκ τοῦ τακτικοῦ Στρατοῦ λειποταξίαι εἶναι ἐπιζήμιοι, συγκατένευσε μόνον νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἷς ἀπολύτως ἀναγκαῖος σαλπιγκτὴς ἀνήκων εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦ προμνησθέντος Καθενιώτου ὀνόματι Φρίγκης Κωνσταντῖνος ἐκ καλῆς καὶ εἰς Λαμίαν καταστημένης οἰκογενείας. Τὴν 10.ην ὥραν τῆς νυκτὸς πνεύσαντος εὐνοϊκοῦ ἀνέμου ἀπέπλευσαν τὰ πλοῖα ἐκ τοῦ λιμένος Νέας Μιντζέλης καὶ κατηυθύνοντο πρὸς τὸ μέρος ὅπερ εἶχεν ἐκλέξει πρὸς ἀποβίβασιν, μετὰ πλοῦν ὅμως μιᾶς ὥρας καὶ ἐνῷ τὰ πλοιάρια ἅτινα σχεδὸν συνεβάδιζον ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἑνὸς τῶν πλοιάρχων τοῦ ἀνδρείου καὶ καλοῦ ναύτου Παρίσση Δημητρίου Βολιώτου καὶ εὑρίσκοντο ἀπέναντι τοῦ Ἀλμυροῦ ἐ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

θεάθη ἐξερχόμενον τὸ Τουρκικὸν ἀτμόπλοιον "Ἰτζεδίν" ὅπερ
ἐνήργει τακτικὰς περιπολίας καὶ εὑρέθησαν οὐχὶ μακρὰν αὐ-
τοῦ, ἀλλ' ἡ ἑτοιμότης καὶ ἱκανότης τοῦ ἀναφερθέντος πλοιάρ-
χου ἔκαμεν ὅπως διαφύγωσι τὸν κίνδυνον καὶ ἐπιστρέψωσιν
ἀσφαλῶς εἰς τὸν λιμένα Νέας Μιντζέλης. Ἵνα ἀποδειχθῇ ὁ
ζῆλος τοῦ ἀνδρὸς καὶ ὁ πόθος του ἵνα ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τῆς ἐ-
λευθερίας τῶν δούλων ἀδελφῶν, δὲν θεωρῶ ἄσκοπον ν' ἀνα-
φέρω καὶ τὸ ἑξῆς περιστατικόν· καθ' ἣν στιγμὴν ἠθέλησε νὰ
εἰσέλθῃ εἰς τὴν λέμβον ἵνα ἐπιβιβασθῇ εἰς τὸ πλοῖον, αὕτη
ἀποσυρθεῖσα τῆς παραλίας, εὑρέθη οὗτος ὁλόκληρος ἐντὸς
τῆς θαλάσσης, οἱ παριστάμενοι φίλοι του ἠθέλησαν νὰ τὸν ἀ-
ποτρέψωσι τοῦ ν' ἀναχωρήσῃ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ὅλως
κατάβρεκτος ἐν τοιαύτῃ ἐποχῇ τοῦ χρόνου, ἀλλ' οὗτος ἀπέ-
κρουσε τὰς συμβουλάς των καὶ εἰσῆλθεν ἐν τῷ πλοίῳ ὅπου
προχείρως ἤλλαξε μέρος τῶν ἐνδυμάτων του.

Εἰς τὸν λιμένα Μιντζέλης δὲν παρέμειναν ἐπὶ πολὺ διότι
τινὲς τῶν ἐθελοντῶν πτοηθέντες ἐκ τῆς συναντήσεως τοῦ
Τουρκικοῦ πλοίου ἠθέλησαν ν' ἀποβιβασθῶσιν εἰς τὴν ξηρὰν,
καὶ ἵνα ματαιώσῃ τὴν τοιαύτην των ἐπιθυμίαν ὁ Ἀρχηγός
των Πλατούτζας μὲ ὅλον τὸν παρουσιαζόμενον κίνδυνον διέ-
ταξε τὸν πλοίαρχον νὰ ἄρῃ τὰς ἀγκύρας καὶ ἀπέπλευσαν ἐκ
νέου περὶ τὴν πρώτην ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον περὶ δὲ τὴν
πέμπτην ὥραν τῆς πρωΐας κατέπλευσαν εἰς τὴν προμνη-
σθεῖσαν θέσιν Κόκκινα ὅπου μετὰ πολλῶν κόπων ἀπεβίβασε
τὰ ὅπλα καὶ πολεμοφόδια ἐπὶ τῆς ἀκτῆς καλύψας αὐτὰ διὰ
θάμνων ἵνα μὴ ὦσιν ὁρατὰ μέχρι τῆς μεταφορᾶς των καὶ ἀ-
νεχώρησε περὶ τὴν 7.ην ὥραν μετὰ τῶν ἀνδρῶν κατευθυν-

θεὶς εἰς τὸ χωρίον Παλιούρη κείμενον πλησίον τοῦ χωρίου Πα-
ναγία Ντεμίνη ὅπερ εἶναι ὁρατὸν ἐκ τῆς πόλεως Βόλου, καὶ
διὰ τῶν κτηνῶν τῶν χωρικῶν μετέφερεν ἀσφαλῶς τὰ ὅπλα
καὶ πολεμοφόδια· ἀμέσως δὲ ὑψώσας τὴν κυανόλευκον ση-
μαίαν τὴν 19 Ἰανουαρίου ἤρξατο τῆς διανομῆς αὐτῶν εἰς
τοὺς κατοίκους τῶν εἰρημένων χωρίων καὶ ἐτέλεσε δοξολο-
γίαν, τοῦτ' αὐτὸ δ' ἔπραξε καὶ εἰς τὰ χωρία Σέσκουλον, Ἅ-
γιον Γεώργιον κλ. παρέμεινε δὲ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ μέχρι
τέλους Ἰανουαρίου περιφερόμενος ἀνὰ τὰ χωρία καὶ ἐνθαρρύ-
νων τοὺς κατοίκους οἵτινες συνῆλθον καὶ ἐξέλεξαν ἐπαναστα-
τικὴν Ἐπιτροπὴν ἥτις ἐξέδωσε τὸ κάτωθεν ψήφισμα ὅπερ ἐ-
κοινοποιήθη εἰς τὸν ἐν Βόλῳ Τοῦρκον διοικητὴν καὶ τοὺς ἀν-
τιπροσώπους τῶν ξένων δυνάμεων.

Συνελθοῦσα ἡ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐπαρχίας Φερρῶν

ΨΗΦΙΖΕΙ

Ἀποκηρύττει τὴν δυναστείαν τοῦ Σουλτάνου Ἀβδοὺλ Χαμίτ.

Κηρύττει ὡς Βασιλέα τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων Γεώργιον τὸν Α'.

Κηρύττει τὴν μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος ἀδιάσπαστον ἕνωσιν τῆς Ἐπαρχίας ταύτης καὶ

Ἀνατίθησι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δογμάτων τοῦ παρόντος

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ψηφίσματος τῷ ἀρχηγῷ τῶν ἐπαναστατῶν Λεωνίδᾳ Πλατούτζᾳ.

Ἐγένετο ἐν Παλιουρίῳ τῇ 25 Ἰανουαρίου 1878.

Ὁ Πρόεδρος τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Φερρῶν

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΤΑΚΟΥΣΗΣ.

Τὰ Μέλη.

Ἀθανάσιος Οἰκονόμου, ἱερεὺς — Δημήτριος Καρασμανόγλους, ἱερεὺς — Δημήτριος Πλιάτζικας τέως Μουκτάρης — Στέργιος Θεοδώρου — Ἀπόστολος Ζάκος τέως Μουκτάρης — Νικόλαος Διανέλης τέως Δημογέρων — Κωνσταντῖνος Καντούλας τέως Δημογέρων — Κωνσταντῖνος Μαντοζῆς, ἱερεὺς — Πολύχρονος Μαργαρίτης τέως Μουκτάρης.

Ὁ Γραμματεὺς

Δ. Στρατηγόπουλος.

Τὰ ἐναπομείναντα ὅπλα καὶ πολεμοφόδια ἔθεσεν εἰς μέρος ἀσφαλὲς καὶ κατόπιν μετεφέρθησαν καὶ ταῦτα ἀσφαλῶς εἰς Μακρινίτζαν διανεμηθέντα καὶ χρησιμοποιηθέντα εἰς τὴν πρώτην μάχην.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου μετέβη εἰς Μακρινίτζαν ὅπου καὶ ἡ συστηθεῖσα προσωρινὴ Κυβέρνησις καὶ τὴν 6.ην Φεβρουαρίου ἔλαβε μέρος ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὴν μάχην καθ' ἣν ἐφονεύθη παρὰ τὸ πλευρόν του ὁ προμνησθεὶς γραμματεύς του Δημήτριος Στρατηγόπουλος καὶ τὸ ἄνθος τῶν ἐθελοντῶν, ἐπληγώθη δὲ καὶ ὁ σημαιοφόρος του Κόλιας Γεώργιος ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς μάχης (1).

Μετὰ τὴν ἐκ Ζαγορᾶς ἐπάνοδον τῶν Σωμάτων εἰς Μακρινίτζαν ὁ ὁπλαρχηγὸς Πλατούτζας κατέλαβε τὴν θέσιν Κλῆ-

(1) Ἡ καταστροφὴ αὕτη ἐπῆλθε διότι ἅμα τῇ εἰδοποιήσει ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἀνήρχετο, ὁ ὁπλαρχηγὸς Πλατούτζας ἀκολουθούμενος παρὰ τῶν ἀνδρῶν του καὶ τινων ἄλλων ἀνηκόντων εἰς ἄλλους ὁπλαρχηγοὺς ἔδραμεν ὅπως καταλάβῃ τὰς ἐπικαίρους θέσεις καὶ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ μετώπου τοῦ ἐχθροῦ ὅπερ δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν ἐὰν οὗτος ἐξήρχετο τοῦ στενοῦ ἐφ' οὗ ἐβάδιζε καὶ ἐπειδὴ ἐπλησίαζε νὰ ἐξέλθῃ αὐτοῦ καὶ θὰ ἐπήρχετο τελεία ἡ καταστροφή, ἐπροτίμησε διὰ πάσης θυσίας νὰ καταλάβῃ τὰς δεσποζούσας θέσεις ὅπερ καὶ κατώρθωσεν ἀλλὰ μὲ τὴν ἀπώλειαν τοσούτων εὐγενῶν ὑπάρξεων, ὡς ἐκτεθεὶς κατ' ἀνάγκην εἰς τὰ πυρὰ τοῦ ἐχθροῦ. Τοῦτο ὅμως ἔκαμε τὸν ἐχθρὸν νὰ σταματήσῃ τὴν πορείαν του καὶ νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ προχωρήσῃ ἐφ' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ ν' ἀπωλέσῃ 600 καὶ πλέον ἄνδρας. Ὁ φιλέλλην ἀνταποκριτὴς τοῦ «Χρόνου» Ὄγγλ, ὅστις ἔγραψε περὶ τούτων, ἅμα ἀφικόμενος ἐν Μακρινίτζῃ, ὅπου καὶ ἐθυσιάσθη, τὸν Πλατούτζαν ἐζήτησε καὶ μετ' αὐτοῦ περιῆλθε τὰς θέσεις ἐφ' ὧν ἐγένετο ἡ μάχη τῆς 6.ης Φεβρουαρίου καὶ ἴδε τὰ ὑπὲρ ἑξακόσια πτώματα ἅτινα οἱ Τοῦρκοι ἐγκατέλειψαν ἄταφα, καὶ τὰ ὁποῖα ἂν καὶ εἶχε παρέλθῃ μὴν δὲν ἐδείκνυον οὔτε σημεῖα σήψεως ἕνεκα τοῦ μεγάλου ψύχους καὶ τῆς χιόνος, μέρος μόνον τούτων εἶχον γείνῃ βορὰ τῶν ὀρνέων. Τὴν προσοχήν του ἐπέσυρεν ἐπὶ πλέον τὸ πτῶμα νεκροῦ ἀξιωματικοῦ [illegible]ος ἔλαβε καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ βαθμοῦ του [illegible]σας ταῦτα τῆς στολῆς του.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

μα ἐξ ἧς θέσεως ὑπετίθετο ὅτι θὰ προσβάλλῃ ὁ ἐχθρὸς, ὡς προφυλακὴ μετὰ τῶν Σωματαρχῶν Τακούση καὶ Ναοὺμ καὶ τοῦ Θεοδώρου Κολινιάτη ἢ Τζελεπίτζαρη, ἀλλὰ τὴν 16 Μαρτίου γνωσθέντος ὅτι τὴν κυρίαν προσβολὴν θὰ ἐνεργήσῃ ὁ ἐχθρὸς κατὰ τῶν Μαυρολιθαρίων, θέσιν ἣν κατεῖχον οἱ Χ. Λελούδας καὶ Ἰωάννης Βογιατζῆς, περὶ δὲ τὴν 3.ην ὥραν μ. μ. ἠκούσθησαν καὶ πυροβολισμοὶ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἔδραμεν ἐκεῖσε καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μάχην, καθ' ἣν ἐπληγώθη καὶ ὁ ὁπλαρχηγὸς Ἰωάννης Βογιοντζῆς, ὃν οὐδόλως ἀνέφερεν ἡ ἱστορία τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ.

Κατὰ δὲ τὴν 17 Μαρτίου ἡμέραν τῆς πτώσεως τῆς Μακρινίτζης ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μάχην καὶ ὑπεστήριξε τὴν ὑποχώρησιν τῶν δεξιόθεν αὐτοῦ τμημάτων πυροβολήσας διὰ τοῦ πολυκρότου του καὶ ἕνα τῶν ἀνδρῶν του ὅστις ἀπεπειράθη ν' ἀναχωρήσῃ ἄνευ τῆς διαταγῆς του. Ἐπὶ τοσοῦτον ἡ διαγωγή του ἤρεσεν εἰς τὸν Ἰωάννην Καρτάλην ὥστε οὗτος τὸν ἐνηγκαλίσθη φθάσαντες εἰς Πορταρίαν καὶ τῷ εἶπε "Σὺ εἶσαι πατριώτης„ τῷ προσέφερε δὲ καὶ βαλάντιον ἐμπεριέχον πεντακόσια εἰκοσάφραγκα, ταῦτα ὅμως οὗτος τοῦ ἐπέστρεψε κατὰ τὴν ἐν Δράκιᾳ τὸ ἑσπέρας ἄφιξίν των. Ἀποφασισθείσης τῆς εἰς Ἀλμυρὸν μεταβάσεως τῶν ἐπαναστατικῶν Σωμάτων (1) μετέβη ἐκεῖ καὶ οὗτος, ὃν ὁ καλὸς πολίτης ἄξιος δὲ

(1) *ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.*

Σήμερον 19 Μαρτίου ἡμέρᾳ Κυριακῇ τοῦ 1878 ἔτους, προεδρεύοντος τοῦ Ἀρχηγοῦ Ζ. Μπασδέκη καὶ παρόντων τῶν κατωθι ὑπογεγραμμένων ὁπλαρχηγῶν καὶ Σωματαρχῶν, μετὰ συζή-

στρατιώτης ἀλλ' ἀτυχὴς Θρασ. Βελέντζας ἀρχηγὸς τῶν κατὰ τὴν Ἐπαρχίαν Ἀλμυροῦ Σωμάτων, ἔταξεν εἰς τὴν σπουδαιοτέραν θέσιν διὰ τῆς κάτωθι διαταγῆς του.

Ὁ

Ἀρχηγὸς τῶν κατὰ τὴν Ἐπαρχίαν τοῦ Ἀλμυροῦ ἐπαναστατικῶν σωμάτων πρὸς τοὺς ὁπλαρχηγοὺς κύριον Ἀντώνιον Πετρίτζην καὶ κύριον Λεωνίδαν Πλατούτζαν.

Σᾶς παραγγέλλομεν νὰ μεταβῆτε καὶ καταλάβητε τάχιστα τοὺς δύο Τουρκικοὺς στρατῶνας τοὺς κειμένους πρὸ τῆς Σούρπης, προασπίσητε δὲ τούτους κατὰ πάσης ἐνδεχομένης ἐχθρικῆς προσβολῆς. Περιττὸν θεωρῶ νὰ ὑπομνήσω Ὑμῖν τὸ σοβαρὸν καὶ σπουδαῖον τῆς ἐντολῆς

τησιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος περὶ τοῦ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνισχυθῇ ἡ ἐπανάστασις καὶ διατηρῆται ὅσον οἷόν τε ἀκμαία ἀπεφασίσθησαν ταῦτα παμψηφεί.

Α'.) Σῶμα ἰσχυρὸν περιλαμβάνον τὰ δύο τρίτα τῆς Στρατιωτικῆς δυνάμεως, καὶ μετὰ δύο ἢ τριῶν μελῶν τῆς Πρ. Κυβερνήσεως Θεσσαλίας ἐχόντων καὶ τὴν πληρεξουσιότητα καὶ τῶν ἄλλων συναδέλφων των νὰ ἐνεργῶσιν ἐπὶ παντὸς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐπανάστασιν νὰ ἐξέλθῃ πρὸς τὴν Θεσσαλίαν διασπῶν τὰς ἐχθρικὰς γραμμὰς πρὸς καταρτισμὸν καὶ διοργάνωσιν ἐπιθέσεως εἰς τὰ ἐπίκαιρα σημεῖα.

Β'.) Τὸ ὑπόλοιπον ἓν τρίτον νά διακρατῇ ἐῤῥωμένως ἐπικαίρους θέσεις ἐν Πηλίῳ καὶ Ὄσσῃ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Γ'.) Ἀμφότερα τὰ Σώματα ὑποχρεοῦνται νὰ ἀλληλοβοηθῶν-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ταύτης. Εἶμαι δὲ παραβέβαιος ὅτι θέλετε ἐκπληρώσει τὸ καθῆκόν Σας ὡς γνήσιοι Ἕλληνες.

Τὴν 27 Μαρτίου 1878 ἐν Μονῇ Ξενιᾶς.

Ὁ ἀρχηγὸς
ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΒΕΛΕΝΤΖΑΣ.

Μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἐπαναστατικῶν Σωμάτων ἐπανελθὼν εἰς τὰ ἴδια εἶπε περὶ αὐτοῦ ὁ τότε Πρωθυπουργὸς μέγας πολίτης τῆς Ἑλλάδος ἀείμνηστος Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος τὰ ἑξῆς ἅτινα ἐκοινοποιήθησαν καὶ διὰ τῆς ἐφημερίδος "Ἐθνικὸν Πνεῦμα„ ὅπερ ἀντεπροσώπευε τὰς ἀρχάς του:

"Ἀφίκετο ὁ κύρ. Λεωνίδας Πλατούτζας εἷς τῶν ὁπλαρχη„γῶν τῶν κατὰ τὸ Πήλιον ἐπαναστατῶν. Ὁ κ. Πλατούτζας „ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἔσπευσεν εἰς τὴν φωνὴν „τῆς Πατρίδος ὑπείκων, πρὸς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἔνθα „πάντοτε ἐκ τῶν πρώτων καὶ μεταξὺ τούτων ἠγωνίζετο. Δὲν „ἐλησμονήσαμεν τίνα ἀνδρείαν ἔδειξε κατὰ τὴν πρώτην ἐν „Μακρινίτζῃ μάχην, προστατεύσας τὴν ὑποχώρησιν μὲ τοὺς

ται ἐπιτιθέμενα ἢ ἀμυνόμενα πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν χωρὶς νὰ διασπῶνται.

Δ'.) Τὰ ἀποφασισθέντα ταῦτα νὰ ἐκτελεσθῶσι σήμερον.

Ἐγένετο ἐν Ἁγίῳ Λαυρεντίῳ.

Ζ. Μπασδέκης—Ν. Ἀξελὸς—Λ. Πλατούτζας—Α. Πετρίτζης—Ἰω. Γίδος—Ν. Σταμούλης—Ι. Φαρμάκης—Ἰω. Καρτάλης—Κ. Λώρης—Θρ. Βελέντζας—Λ. Βελέντζας.

„ὑπ' αὐτῶν, πῶς δὲ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς μάχης ὄρ„θιος ἱστάμενος συνεβούλευε τὰ βέλτιστα καὶ ἐνεθάρρυνε τοὺς „πολεμιστάς του. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν μάχην τὴν „αὐτὴν ἔδειξε σύνεσιν καὶ γενναιότητα, μὴ διαψεύσας τὰς „προσδοκίας τῶν πολλῶν φίλων του„.

Ὁ δὲ ἐπίσης προεξάρχων πολίτης Νομομαθὴς Βουλευτὴς Ναυπακτίας καὶ Ὑπουργὸς κατὰ τὴν Ὀκτωβριανὴν μεταπολίτευσιν Ἀθανάσιος Ῥοντήρης προσέφερεν αὐτῷ τὸ σύγγραμμά του "ἡ κατὰ σύνταγμα ὀργάνωσις τοῦ Κράτους„ γράψας εἰς τὸ προμετώπιον τὰ ἑξῆς·

ΛΕΩΝΙΔᾼ ΠΛΑΤΟΥΤΖᾼ
τῷ προμάχῳ Πηλίου
Ἀθ. Χ. Ῥοντήρης.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἐπειδὴ ὁ κ. Ἐπ. Κυριακίδης ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ ἀναφέρει πολλοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ τακτικοῦ Στρατοῦ ὡς λαβόντας μέρος ἐνεργὸν εἰς τὰς συμπλοκὰς ἐν τοῖς μεθορίοις τὸ 1886 ἔτος, ἐπάναγκες θεωροῦμεν ὅπως ἀναφέρωμεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα, οὐχὶ πλέον ὡς αὐτόπται ἀλλ' ἐξ ἐπισήμων πληροφοριῶν, ὅτι ὁ Ταγματάρχης κύρ. Πλατούτζας Λεωνίδας, λοχαγὸς ὢν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀνῆκεν εἰς τὸ 8.ον Τάγμα τῶν Εὐζώνων τοῦ ὁποίου ἕδρα ἦτον ἡ Ῥαψάνη, οὗτος δὲ μετὰ τοῦ λόχου του κατεῖχε τοὺς σταθμοὺς ἀπὸ Τρία Πλατάνια καὶ Ζορμπᾶ μέχρι Καραγιάννη, καὶ κατὰ τὴν 11.ην Ἀπριλίου ὅτε κατὰ πρῶτον ὁ Τουρκικὸς στρατὸς ἀπεπειράθη νὰ προσβάλῃ τὴν νύκτα καὶ καταλάβῃ τοὺς σταθμοὺς τούτους, οὐχὶ μόνον ἀπεκρούσθη ὑπ' αὐτοῦ ἐῤῥωμένως, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ τοὺς ἰδικούς του σταθμούς, καθόσον ὁ ἴδιος Πλατούτζας ἔδραμε μετὰ τῆς ὑπολοίπου δυνάμεως τοῦ λόχου μετὰ τοῦ ἐπιλοχίου του Κωστῆ Ἰωάννου εἰς τὴν δεσπόζουσαν θέσιν Βίγλα ἔνθα ὑπῆρχεν ὡς σταθμάρχης ὁ ἀνθυπασπιστὴς Καλαθάκης Δημήτριος, καὶ διὰ τὸ λαμπρὸν τοῦτο κατόρθωμά του ὁ ἀρχηγὸς Ἀντιστράτηγος κ. Β. Σμολένσκης ἐξέδωκεν ἡμερησίαν διαταγὴν δι' ἧς συνε-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

χάρει αὐτὸν ὡς καὶ ἅπαντα τὸν λαβόντα μέρος τὴν νύκτα ἐκείνην εἰς τὴν ἀπόκρουσιν Στρατόν. Δυνάμει δ' ἐκθέσεως προὐβιβάσθησαν εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ὅ τε ἐπιλοχίας του Κωστῆς Ἰωάννης καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς Καλαθάκης Δημήτριος, παραληφθέντων καὶ τινων ἄλλων ὑπαξιωματικῶν τοῦ λόχου του ἐπίσης διαπρεψάντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Καταχωροῦμεν ἐνταῦθα τὰ τῆς μάχης τῆς 6.ης Φεβρουαρίου ὡς τὰ περιγράφει ἐν τῇ ἱστορίᾳ του ὁ ἐπίσης ἀγωνιστὴς Μιλτιάδης Δ. Σεϊζάνης, σελ. 253.

Α'. ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ

Ἐν οἵᾳ περιεγράψαμεν ἠμελημένῃ καταστάσει εὑρίσκοντο τὰ ἐν Πηλίῳ στρατιωτικὰ ἔργα περὶ τὰς ἀρχὰς Φεβρουαρίου, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἐθελοντῶν συνεποσοῦτο μόλις εἰς 800 ἄνδρας μετὰ τῶν ἀπὸ Σουρβιᾶς διαφυγόντων καὶ τῶν ὑπὸ τὸν Ν. Ἀξελὸν καὶ τὸν ἀνθυπολοχαγὸν Λ. Πλατούτσαν, ὅστις ἀπό τινος ἐν Παληουρίῳ διαμένων μετὰ τοῦ Α. Τακούση καὶ τινων ἀνδρῶν εἶχε μεταβῆ εἰς Μακρινίτσαν μεθ' ἡμέρας τινὰς τῆς ἀφίξεως τοῦ Ζ. Μπασδέκη. Ἀλλ' οἱ ἐν Βόλῳ Τοῦρκοι, οἵτινες μετὰ θηριώδους ἀγωνίας ἔβλεπον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν αἰωρουμένην τὴν σημαίαν τῆς μικρᾶς ταύτης ἐλευθέρας πολιτείας, διενοοῦντο τίνι τρόπῳ καίριον νὰ κατενέγκωσιν αὐτῇ κτύπημα. Ἐν ᾧ λοιπὸν οἱ ἐπαναστάται οὐ μόνον ἀμέριμνοι ἐφαίνοντο, ἀλλὰ καὶ ἐπαισθητῶς εἶχον ἐλαττώσει τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις, ἀποστείλαντες τῇ 28 Ἰανουαρίου εἰς Βουλγαρινὴν πρὸς ἐξέγερσιν τῶν ἐκεῖ τὰ μέλη τῆς Π. Κυβερνήσεως Κ. Σακελλαρίδην καὶ Κ. Ζαμανούδην, μετὰ τῶν Δ. Γαρέφη, Ν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Γιαννακοπούλου, σωματάρχου ἀναγορευθέντος καὶ ἄλλων, δυνάμεως 200 ἀνδρῶν, τοῦ Δ. Ἐξάρχου, Θ. Κολινιάτου, Α Ζαχαροπούλου καὶ Μ. Τσέλιου ἀπομακρυνθέντων τῆς Καπρούνης ἀντί, ὡς διετάχθησαν, νὰ καταλάβωσι καὶ παραμείνωσιν ἐν αὐτῇ, οἱ ἐχθροὶ ἤρξαντο προετοιμαζόμενοι εἰς αἰφνίδιον ἐπίθεσιν.

Αὐστηρὰ διαταγὴ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως ἐξεδόθη ἐν Βόλῳ, ἵνα τῇ 2 τῆς νυκτὸς Τ. κλείωσι τὰ ἐργαστήρια αὐτῶν, οὐδεὶς δὲ ἀπὸ τῆς 3 ὥρας Τ. νὰ περιφέρηται ἐν ταῖς ὁδοῖς. Καὶ ταῦτα ὅπως μυστικὰς τηρήσωσι τὰς κινήσεις τοῦ στρατοῦ, προδιδομένας, ὡς εἰκός, τοῖς ἐπαναστάταις.

Τῇ 5 Φεβρουαρίου ἡμέρᾳ Κυριακῇ τακτικὸς τουρκικὸς στρατὸς ἐξελθὼν μ. μ. τοῦ Βόλου ἐξετέλεσε γυμνάσια ἐπὶ τῆς πεδιάδος Μπουμπουλήθρας, καταφανοῦς τοῖς ἐπαναστάταις, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, ἔνθ' ὅμως διέμεινεν ἄγρυπνος ἐν τοῖς καταλύμασιν αὐτοῦ. Περὶ δὲ τὴν 7 τῆς νυκτὸς ἐξελθὼν αὖθις ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Οὔγγρου Ἰσκενδὲρ-πασᾶ ἐβάδισε πρὸς τὸ Κλῆμα, ἔνθα κατὰ προηγουμένην συνεννόησιν ἀφίκετο ἀπὸ Βελεστίνου καὶ ἕτερον ἀπόσπασμα, πρὸ ἑβδομάδος σχεδὸν προαποσταλὲν αὐτόσε, ὡς καὶ τρίτον κεκρυμμένον τέως ἐν τῇ θέσει Σωρῷ· ἄρα ἡ αὐτόθι ἐχθρικὴ δύναμις ἀνήρχετο εἰς 4,000 περίπου τακτικῶν καί τινων ἀτάκτων μετὰ μιᾶς ἴλης ἱππικοῦ καὶ 2 ὀρεινῶν τηλεβόλων. Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἡ ἐχθρικὴ αὕτη δύναμις κατέτεινεν εἰς τὴν ἀνέγερσιν προχείρων ὀχυρωμάτων πρὸς τὴν θέσιν Τύμπανον.

Τῇ αὐγῇ τῆς ἐπιούσης αἱ προφυλακαὶ αὐτῶν ἤρξαντο ἀ-

νερχόμεναι τὰς ΔΜ. ὑπωρείας τοῦ Πηλίου πρὸς τὸν ἀπέναντι τοῦ Βαθέος-Ῥεύματος βραχώδη Σαρακηνόν.

Οἱ ἐπαναστάται μόλις τῇ προτεραίᾳ ταύτης εἶχον ἀνεγείρει ὀχυρώματα ἐπὶ τῆς ῥάχεως Μούρου, κυρίας εἰσόδου τῆς Μακρινίτσης, τῇ δ' ἐπαύριον προὐτίθεντο ν' ἀνεγείρωσι τοιαῦτα καὶ ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ Σαρακηνοῦ, ἄλλως ὀχυρᾶς θέσεως, ἀφ' ἧς δὲν ὑπώπτευον τουρκικὴν ἐπίθεσιν, ὅπερ ὅμως φαίνεται ὅτι προὐδόθη τοῖς Τούρκοις, ὡς λέγεται μάλιστα ὑπὸ τοῦ ἀποπειραθέντος νὰ παραδώσῃ τοῖς ὀθωμανοῖς δέσμιον τὸν ἀπὸ τῆς Μονῆς Σουρβιᾶς ἐνταῦθα καταφυγόντα ἐθελοντήν. Ἡ ὀχυρὰ τοῦ Σαρακηνοῦ θέσις, μὴ ὑπαρχουσῶν προφυλακῶν, ἀμαχητὶ θὰ κατελαμβάνετο ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐὰν κατὰ τύχην ὁ ἀπὸ Μακρινίτσης ἀγρότης Ἀγγελῆς-Ἀγγελοῦκος μεταβαίνων πρὸς ξύλευσιν δὲν παρετήρει τὸν ἐχθρὸν προχωροῦντα πρὸς τὸ μέρος τοῦτο κατεσπευσμένως.

Ἦτο ἡ 6 τῆς πρωΐας καὶ οἱ ἐπαναστάται ἐκοιμῶντο διεσκορπισμένοι ἐν ταῖς οἰκίαις τοῦ χωρίου, ἔνθα διέμενον ὁ Κ. Γαρέφης, Ζ. Μπασδέκης καὶ Λ. Πλατούτσας, τοῦ Ν. Ἀξελοῦ μεταβάντος ἀφ' ἑσπέρας εἰς Πορταριάν. Ἡ ἀδικαιολόγητος αὕτη τοῦ τελευταίου τούτου ἀπουσία ἐν τῇ παραμονῇ μάχης πρὸ ἡμερῶν ἤδη προηγγελμένης, τὸ ἐπίμετρον οὕτως εἰπεῖν ἀπετέλει τῆς ἐκρύθμου τῶν εὐαρίθμων ἐπαναστατῶν θέσεως, οἵτινες μ' ὅλα ταῦτα ἦσαν πλήρεις θάρρους καὶ πεποιθήσεως ἐπὶ τὴν νίκην.

Ὅθεν ἅμα ἡ σάλπιγξ τῆς συναθροίσεως ἤχησε καὶ οἱ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ χωρίου κώδωνες ἤρξαντο σημαίνοντες τὸν κίνδυνον, ἔσπευσαν οἱ πάντες εἰς τὰ ὅπλα, ἀλλὰ μὴ ἔχοντες

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ἐπὶ κεφαλῆς ἀρχηγοὺς καὶ ὁδηγοὺς διηυθύνοντο πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἐχθροῦ σποράδην καὶ τυχαίως ὡς ἕκαστος ἠβούλετο. Ὁ Ζ. Μπασδέκης ἐξελθὼν ἐν τούτοις εἰς τὴν κεντρικὴν ἀγορὰν ἐκάλει τοὺς ἐθελοντὰς εἰς ἄμυναν κατὰ τοῦ ἐπελθόντος ἐχθροῦ, ἀγνοῶν ποῦ ἀκριβῶς οὗτος εὑρίσκετο. Ἐκεῖνοι δ' ἐξήρχοντο τῶν οἰκιῶν ἀνὰ 2—3, διότι οὐδαμοῦ ἐν τῇ νυκτὶ ὑπῆρχε συγκέντρωσις! Πλὴν τοῦ Κ. Γαρέφη καὶ Δ. Πλατούτζα οὐδεὶς ἄλλος ὑπῆρχεν, ὅστις νὰ ὁδηγήσῃ καὶ ἐνθαῤῥύνῃ αὐτοὺς δεικνύων τὰ κατάλληλα καὶ ἐπίκαιρα μέρη, ἀφ' ὧν ἠδύναντο ν' ἀποκρούσωσι τὴν εἰσβολὴν τοῦ ἐχθροῦ. Τέλος 200 περίπου ἔσπευσαν εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Τυμπάνου καὶ Σαρακηνοῦ, 4 δέ, οἱ πρῶτοι καταφθάντες, ἤρξαντο τῆς μάχης, προσερχομένων καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ μεταξύ. Ἐν τοῖς πρώτοις δὲ τούτοις συγκαταλέγονται οἱ σπουδασταὶ Θ. Χριστόδουλος ἀπὸ Ξηροχωρίου καὶ Δ. Κυριακόπουλος ἀπὸ Πειραιῶς, ἀμφότεροι φονευθέντες.

Ἀδιστάκτως ὀφείλει τις νὰ θαυμάσῃ τὴν ἑτοιμότητα καὶ τὴν γενναιοψυχίαν τῶν ὀλίγων αὐτῶν ἐθελοντῶν, ἐν οἷς κυρίως ἔγκειται ἡ μεγάλη διαφορὰ τοῦ Ἕλληνος καὶ Τούρκου! Ἐκεῖνος μὲν αἰωνίως μάχεται καθ' ὑπερτέρας τοῦ ἐχθροῦ δυνάμεως ἐγκαταλελειμμένος τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ νοημοσύνῃ καὶ δεξιότητι, οὗτος δὲ τυφλὸς ἐκ θρησκομανίας καὶ ἐπὶ τῷ ὄγκῳ τῆς ὑλικῆς ὑπεροχῆς ἐρειδόμενος ἐπιτίθεται ἀκάθεκτος, περιφρονῶν τοὺς ἀπέναντι αὐτοῦ ὀλίγους καὶ ἀσθενεῖς ἐχθρούς· ἀλλ' ἅπαξ ἀποτυγχάνων ὀπισθοδρομεῖ καὶ δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ αὐτὸν μήτε τὸ βούνευρον μήτε ἡ γυμνὴ σπάθη

τοῦ ἀρχηγοῦ, ἥτις κεντᾷ αὐτὸν καὶ πολλάκις ἀνηλεῆς ἐπὶ τὴν κεφαλήν του καταπίπτει.

Οἱ 200 ἐπαναστάται δὲν ἐδειλίασαν ἀπέναντι τῆς πολυαρίθμου ἐκείνης ἐχθρικῆς δυνάμεως, ἀλλ' ἀραιωθέντες εἰς ἀκροβολισμὸν κατέλαβον τὰς ἀπὸ τοῦ Σαρακηνοῦ καὶ Τυμπάνου μέχρι τοῦ Κλήματος Δ. τῆς Μακρινίτσης ἐκτεινομένας θέσεις. Ὁ Ζ. Μπασδέκης μεταβὰς πρὸς τὸν Κ. Γαρέφην εἰς τὸ κέντρον, καθ' οὗ κυρίως τὸ ἐχθρικὸν πῦρ διευθύνετο, ἀπέρχεται αὖθις ἐκεῖθεν ἵνα συγκεντρώσῃ πολεμιστάς τινας καὶ καταλάβῃ θέσιν ὑποχωρήσεως, προβλεπομένης ἀναποφεύκτου ἕνεκα τῆς ἀριθμητικῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐχθροῦ· ἐνῷ ὁ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα διευθύνων ἀνθυπολοχαγὸς Δ. Πλατούτζας, παρ' ᾧ οἱ πλεῖστοι τοῦ σώματος τοῦ Ν. Ἀξελοῦ, μάχεται ἐπίσης θαρραλέως ἐπὶ τοῦ Σαρακηνοῦ. Οἱ Τοῦρκοι βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ πυρὸς τῶν τηλεβόλων αὐτῶν μάτην πειρῶνται νὰ ἐκδιώξωσι τοὺς ὀλιγαρίθμους ἐπαναστάτας, οἵτινες διὰ τοῦ εὐστόχου πυρὸς τῶν εὐθυβόλων Σασσεπῶ θερίζουσι τὰς ἐχθρικὰς τάξεις καὶ ἀναγκάζουσιν αὐτὰς δὶς ἐφορμησάσας νὰ ὑποχωρήσωσι καὶ μετατοπίσωσι τὰ τηλεβόλα αὐτῶν.

Περὶ τὴν 10 ὥραν ἀφικνεῖται ἀπὸ Πορταριᾶς καὶ ὁ Ν. Ἀξελός, ὅστις δὲν μεταβαίνει μὲν ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων, ἐφ' ὧν ἡ μάχη συνέβαινεν, ἀλλὰ μετὰ 17 ἀνδρῶν καταλαμβάνει τὴν Ἀνωμαλιά, θέσιν κάτωθεν τοῦ πεδίου τῆς συμπλοκῆς, ἀφ' ἧς δ' ἐνοχλεῖ τὸν ἐχθρὸν ἐφ' ὅσον ἡ θέσις αὕτη ἐπέτρεπε. Ἐν τούτοις ἡ μάχη ἐπὶ τοῦ Σαρακηνοῦ καὶ Τυμπάνου ἐ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ξακολουθεῖ ἑκατέρωθεν πεισματώδης, Τοῦρκοι δὲ πίπτουσι πολλοί· διότι ἐφορμῶντες ἐκτίθενται εἰς τὸ πῦρ τῶν ἐπαναστατῶν, οἵτινες εἶχον ἤδη ἐνισχυθῆ καὶ ὑπὸ νέας ἐπικουρίας 18 Κερασιωτῶν ὑπὸ τὸν γενναῖον Κ. Ῥάϊκον, ἐπιτεθέντων κατὰ τῶν Τούρκων πλαγίως, δεξιόθεν τοῦ Τυμπάνου. Ἐπίσης 50 περίπου Μακρινιτσιῶται ἠγωνίζοντο ἀφόβως καὶ καρτερικῶς ἐν ταῖς τάξεσι τῶν ἐπαναστατῶν, ἡ δὲ μάχη ἐφαίνετο κλίνουσα ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ τότε ἀπὸ τοῦ ὀχυρώματος τῆς πρώτης γραμμῆς, ἐν ᾧ ἐμάχοντο 60 ἄνδρες, ἐν οἷς καὶ ὁ ἰατρὸς Εὐάγγελος Σταμούλης, ὀλίγον δ' ἀπωτέρω ὁ Ν. Τσάμης, ἐξελθόντες τινὲς προὐχώρησαν βήματά τινα προσβάλλοντες πλαγίως ἀπόσπασμα τουρκικὸν, ὅπερ ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ, πεσόντων πολλῶν ἐχθρῶν, ἰδίως ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν. Οἱ 60 ἐπαναστάται ἀφρόνως ποιοῦντες ὥρμησαν τότε εἰς καταδίωξιν τοῦ ὑποχωροῦντος ἐχθροῦ, τοῦ Κ. Γαρέφη παρορμῶντος. Εἰς ἀπόστασιν ὅμως ὀλίγων βημάτων ἰσχυρὰ ἐχθρικὴ φάλαγξ ἀπὸ Βελεστίνου ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ἐφορμώντων καὶ ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ ὑποχωρήσωσιν αὖθις μετὰ βραχεῖαν ἀντίστασιν.

Ἅπαξ ὅμως καταλιπόντες τὰς θέσεις αὐτῶν οἱ ἐπαναστάται δὲν δύνανται ν' ἀναστείλωσι τὸν τουρκικὸν χείμαρρον, ὅστις βαθμηδὸν προβαίνει ὅσῳ ἐκεῖνοι ὑποχωροῦσι πρὸς τὸν Προφ. Ἠλίαν διὰ τῆς Καλογρήτσας. Ἐὰν ἐν τῇ ὀχυρωτάτῃ ταύτῃ θέσει εὑρίσκετο δύναμις 50 ἀνδρῶν, οἱ Τοῦρκοι θ' ἀπεκρούοντο μετὰ μεγάλης φθορᾶς, ἀλλ' οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἐκεῖ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ὑποχωρήσεως, δι' αὐτῆς καὶ μόνης τῆς θέσεως κατορθωτῆς οὔσης. Οἱ μόνοι δὲ σπουδαίως εἰς τὴν ἐν-

τεῦθεν ὑποχώρησιν βοηθήσαντες ἦσαν ὁ ἐξ ἀριστερῶν μὲν τῆς θέσεως Ε. Σταμούλης, Ι. Οἰκονόμου καὶ Ψυχούλης ἐπὶ τοῦ Σαρακηνοῦ ὑποχωρήσαντες, ἐκ δεξιῶν δὲ ἀπὸ τοῦ Γουστίλλα ὁ Ν. Χ. Διανέλλος, Κουρμπέτης καὶ Συμεώνης μετὰ τοῦ ἀπὸ Κερασιᾶς γενναίου Κ. Ραΐκου.

Ὁ ἐχθρὸς καταλαβὼν τὴν Καλογρήτσαν δὲν ἠδυνήθη νὰ προχωρήσῃ καὶ εἰς Πρ. Ἠλίαν, ἀλλ' ἐκεῖθεν ἐξηκολούθησεν ὁ ἑκατέρωθεν πυροβολισμὸς μέχρι νυκτός· διέμεινε δὲ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἀπέναντι τῶν ἐπὶ τοῦ Πρ. Ἠλιοῦ ἐπίσης συγκεντρωθέντων ἐπαναστατῶν ὑπὸ τὸν Ζ. Μπασδέκην καὶ λοιπούς.

Οἱ ὑπὸ τὸν Ν. Ἀξελὸν μετὰ τὴν πρὸς τὸν Προφήτην Ἠλίαν ὑποχώρησιν τῶν προμνησθέντων ἐπανῆλθον εἰς Πορταριὰν, ἔνθα ὑπεχώρησαν ἐπίσης διὰ Μακρινίτσης καὶ 70 περίπου μετὰ τοῦ Λ. Πλατούτσα, ἀντὶ καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ ν' ἀνέλθωσιν εἰς Προφ. Ἠλίαν, ἔνθα ἡ μάχη ἐξηκολούθησεν ἐπὶ μακρὸν, καὶ συνδιασκεφθῶσι περὶ τοῦ πρακτέου (1).

Κατὰ τὴν μάχην, διαρκέσασαν ἀπὸ τῆς 7 ὥρας π. μ. μέχρι νυκτὸς, ἔπεσον ἐκ μὲν τῶν Τούρκων φονευμένοι καὶ πλη-

(1) ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ ΕΘΕΛΟΝΤΟΥ. Ὁ Λ. Πλατούτζας ὡς ἐκ τῶν θέσεων ἃς κατεῖχε κατὰ τὴν μάχην δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸς τὸν Προφήτην Ἠλίαν μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τῶν ὑπὸ τὸν Γαρέφην, οὗτος παρέμεινεν εἰς τὰς θέσεις του ἡμίσειαν καὶ πλέον ὥραν καὶ διὰ ταχέως πυρὸς ὑπεστήριξε τὴν ὑποχώρησιν, κατόπιν δὲ μετὰ πολλοῦ κόπου κατῆλθεν εἰς Μακρινίτζαν ἀφ' ὅπου ὢν καὶ τετραυματισμένος ἐλαφρῶς τὸν δεξιὸν πόδα ἀνῆλθεν ἔφιππος μετὰ τῶν ἀνδρῶν του εἰς Προφήτην Ἠλίαν ὅπου καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συνδιάσκεψιν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

γωμένοι ἐπέκεινα τῶν 600· ἐκ δὲ τῶν ἐπαναστατῶν, ἐκ τῶν ἐθελοντῶν μὲν ὁ ἀνδρεῖος Π. Μαρμαρᾶς, ὁ πρώην λοχίας τοῦ πεζικοῦ Ι. Παναγιώτου, ὁ Δ. Καλλέργης, Ι. Κελίρης, Α. Ποῦρος ἢ Δέδρος, Α. Δημόπουλος, Α. Κορωνάκης, Θ. Χριστοδούλου, οἱ σπουδασταὶ Δ. Κυριακόπουλος, (*) Ν. Στρατηγόπουλος καὶ Ε. Οἰκονομόπουλος· ἐκ δὲ τῶν ἐγχωρίων ὁ ἀπὸ Μηλεῶν Ι. Δ. Κουκκουδῖνος καὶ ἐκ τῶν Μακρινιτσιωτῶν, οἵτινες λίαν ἁδρῶς ἀπέτισαν τὴν δόξαν τῆς πρώτης ἐνταῦθα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας μάχης, ὁ Γ. Καϊμπαλῆς, Κ. Ἀδαμάκης, Ι. Δαούτης, Ν. Καρκάντσαλος, Ν. Κουφογεώργης, Ν. Κ. Δέτσικας, Γ. Ι. Δέτσικας, Θ. Τσουμάκος, Χ. Μπούσμπουρας, Π. Βαλαβάνης, Ζ. Γιαρέντη, Μ. Βλάχος, Σ. Μπράνου, Ν. Ἀγγελάκης· ἐτραυματίσθησαν δὲ ὁ Π. Τσέκος, Γ. Γρηγοράκης, Β. Περράκης, Ν. Ἀδριανοπολίτης, Χ. Ν. Κουβαρᾶς (μετέπειτα ἀποβιώσας), Ν. Κατσίλας, Σ. Τσουάνος, Γ. Κλίτσας, Γ. Κόκκαλος, Ι. Κ. Βατάλης καὶ ἄλλοι.

Ἡ μάχη αὕτη, καίτοι ἐπὶ τέλους οἱ ἐπαναστάται ὑπεχώρησαν, ἐτίμησε τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα· διότι δρὰξ ἀτάκτων καὶ ἀπειροπολέμων ἐπαναστατῶν ἀπέκρουσεν ἐπὶ πολὺν χρόνον

(*) Ὁ Ἀδ. Κυριακόπουλος συγκαταλέγεται τοῖς ἐνθουσιώδεις ἐκείνοις καὶ τολμηροῖς νεανίσκοις, οἷοι ὁ Ν. Στρατηγόπουλος, (1) Σ. Οἰκονομόπουλος καὶ ἄλλοι, οἵτινες καθηγίασαν τὸ πρῶτον δι' ἐνδόξου θανάτου καὶ πολυτίμου αἵματος τοὺς εἰς τὸ ἐφεξῆς ἱστορικοὺς βράχους τῆς Μακρινίτσης.

(1) ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ ΕΘΕΛΟΝΤΟΥ. Δημήτριος Στρατηγόπουλος καὶ οὐχὶ Νικόλαος.

καὶ ἐκεραυνοβόλησεν ἐχθρικὴν δύναμιν ἐκ τακτικοῦ καὶ ἀτάκτου στρατοῦ συγκειμένην μέχρι 4500 ἀνδρῶν.

Ἡρωϊκὴ ὅμως ὑπῆρξεν ἡ τῆς πρώτης ταύτης μάχης τοῦ Πηλίου συμμετοχὴ τῶν γυναικῶν τῆς Μακρινίτσης καί τινων παίδων, οἵτινες ἔφερον εἰς τὰ ὀχυρώματα πολεμοφόδια, ὕδωρ καὶ ἔλαιον διὰ τὰ ὅπλα. Λόχος ἐξ 70 περίπου γυναικῶν ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς συμπλοκῆς πυρετωδῶς εἰργάσθη πρὸς ἀνέγερσιν προχείρων ὀχυρωμάτων ἐπὶ τοῦ Σαρακηνοῦ, ἀψηφοῦσῶν τὸν θάνατον μετὰ Σπαρτιατικῆς γενναιοψυχίας. Τισὶ τῶν σωματαρχῶν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ παράδειγμα γενναιότητος ἡ γηραιὰ Σουΐπενα, ἡ νεαρὰ Μαργαρίτα Μπασδέκη Μαλιούφα, ἡ Παπαθανάσενα Μητριάνου, ἡ ὑπηρέτρια τοῦ Α. Βασαρδάνη Ἑλένη καὶ τόσαι ἄλλαι!

Ὁ υἱὸς τοῦ Γάλλου ναυάρχου τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁρμούσης γαλλικῆς μοίρας ἐπισκεψάμενος μετά τινα χρόνον τοὺς ἐπαναστάτας ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὴν καλλιπάρειον Μαργαρίταν, μαθὼν δὲ τὴν εἰς τὸν ἀγῶνα συμμετοχὴν αὐτῆς παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἑαυτῆς ἀδελφοῦ, ἐνθουσιωδῶς ἀνέκραξεν, ἀσπασθεὶς εὐλαβῶς τὴν χεῖρα αὐτῆς: «Ἔθνος, οὗτινος αἱ παρθένοι ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ὡς ἡ ἡρωῒς αὕτη, εἶναι ἄξιον τῆς βοηθείας τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου„!

Καὶ ὄντως παρὰ πολλῶν ἐπιβεβαιοῦται, ὅτι ἡ εἰκοσιτριέτις αὕτη κόρη, βλέπουσα ἐν τῇ ὑποχωρήσει τοῦ κέντρου ἀρχηγόν τινα μεταβαίνοντα εἰς ἑτέραν θέσιν καὶ ἐκλαβοῦσα τοῦτο ὡς φυγήν, ἐφώνησεν αὐτῷ δεικνύουσα πρὸς τὸ μέρος τῶν Τούρκων: «Ε, καπετάνιο ὄχ' ἀπ' αὐτοῦ . . . μόν' ἀπ' ἐδῶ ὅπου κ' ἐγὼ πηγαίνω„!

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ὅτι οἱ Τοῦρκοι ὑπέστησαν φοβερὰς ζημίας, δι' ὃ καὶ ἀπεθαρρύνθησαν, καταφαίνεται ἐκ τῆς μετὰ τὴν μάχην προτάσεως αὐτῶν πρὸς συνθηκολόγησιν διὰ τῶν ἀπὸ Βόλου ἀπεσταλμένων Γ. Καρτάλη καὶ Ν. Κουκκουσλῆ.

Ὅθεν ὑπὸ τὸν ὅρον οἱ μὲν ἐπαναστάται ν' ἀπέλθωσιν ἐκ Μακρινίτσης, οἱ δὲ Τοῦρκοι νὰ μὴ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὴν καὶ τὰ ἄλλα χωρία, οἱ μὲν πρῶτοι ἀπῆλθον εἰς Ζαγορὰν διὰ Δρακίας, πολλὰ παθόντες κατὰ τὴν νυκτερινὴν αὐτῶν πορείαν, οἱ δὲ δεύτεροι ἐπανῆλθον εἰς Βόλον, ἀποκομίζοντες πλὴν 10 Ἑλλήνων νεκρῶν ἡμιγύμνων καὶ τεθλασμένων τὰς κεφαλάς, δύο τραυματίας, ὧν ὁ μὲν ὑποδεκανεὺς τῶν πυροσβεστῶν, ὁ δὲ μαθητὴς Α. Παπαϊωάννου ἀπ' Ἀργαλαστῆς, ἀποβιώσας μετ' ὀλίγον, καὶ τεμάχιον ὑποκαμίσου, ἐφ' οὗ δι' ἄνθρακος ἐχάραξαν τὰ σημεῖα τοῦ Σταυροῦ, ἵνα παραστήσωσιν αὐτὸ ὡς σημαίαν, καὶ 4—5 ὅπλα.

Τῇ ἐπιούσῃ 8 Φεβρουαρίου, τῶν νεκρῶν παραδοθέντων τῇ ἑλληνικῇ κοινότητι Βόλου, αὕτη ἐνεταφίασεν αὐτοὺς μετὰ πάσης τιμῆς καταθεῖσα ἐν κοινῷ τάφῳ, παραστάντος καὶ τοῦ φιλέλληνος προξένου τῆς Ἰταλίας κ. Βόρελλ.

Ὁμοίως τὰ τῆς μάχης τῶν Μαυρολιθάρων σελ. 291.

ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΜΑΥΡΟΛΙΘΑΡΩΝ

Τῇ 15 Μαρτίου, ἐν ᾧ ἀπόπειρά τις συνεννοήσεως τοῦ Χόβαρτ-πασᾶ μετὰ τοῦ ἐν Μακρινίτσῃ ἀρχηγείου ἐγίγνετο, ἐν Καναλίοις ἐξετελέσθη φοβερὰ γυναικοπαίδων σφαγή, ἥτις ἐματαίωσε τὰς μόλις ἀρξαμένας διαπραγματεύσεις.

Ἐν τούτοις οἱ Τοῦρκοι ἕτοιμοι πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν ἐπὶ τὸ Πήλιον μεγάλην ἐπίθεσιν ἀπεπειράθησαν νὰ καταλάβωσι τὴν ὀχυρὰν θέσιν τῶν Μαυρολιθάρων, ἀφ' ἧς διὰ στενῆς ἀνωφερείας ἠδύναντο νὰ προχωρήσωσι κατὰ τῆς Μακρινίτσης, 2 1[2 ὥρας ἀπεχούσης. Ἀλλ' ἐνῷ ἐν τῷ διαμερίσματι Πορταριᾶς ἔμενον τὰ σώματα Ν. Ἀξελοῦ, Ι. Φαρμάκη καὶ ἄλλων ἐγχωρίων σωματαρχῶν διαφόρους θέσεις κατέχοντα, τὴν ἐπίκαιρον ταύτην θέσιν, τῆς Μακρινίτσης τὸ προπύργιον, ὑπερήσπιζον οἱ Χ. Λελούδας καὶ Ι. Βογιατσῆς μετὰ δυνάμεως 150 μόνον ἀνδρῶν, ἐν οἷς καί τινες τῶν ὑπὸ τὸν Ι. Γίδαν μετὰ τῆς σημαίας αὐτοῦ.

Τῇ 16 Μαρτίου περὶ τὴν 3 μ. μ. οἱ Τοῦρκοι πρόσκοποι ἐπλησίασαν, προσποιούμενοι ὅτι διώκουσι μικρὰν ἀγέλην βοῶν, μετ' οὐ πολὺ δὲ 3 περίπου τάγματα τακτικοῦ στρατοῦ μετὰ 3 τηλεβόλων ἐπετέθησαν τοῖς αὐτόθι ἐπαναστάταις. Συνάμα ἑτέρα μικρὰ τουρκικὴ δύναμις μετὰ 1 τηλεβόλου ἐξελθοῦσα τοῦ φρουρίου τοῦ Βόλου καὶ καταλαβοῦσα τὴν θέσιν Ἑπτὰ Πλατάνια ἤρξατο ἐπιδείξεων κατὰ τῶν ἐν Πορταριᾷ. Διὰ τοῦ τελευταίου τούτου διαβήματος οὐδὲν ἄλλο ἐσκόπει

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ὁ ἐχθρὸς ἢ ν' ἀπασχολήσῃ εἰς τὸ μέρος τοῦτο τὰ ἐπαναστατικὰ σώματα καὶ συνάμα πειραθῇ τῶν δυνάμεων αὐτῶν, ἅς τινας κακῶς ὑπελόγιζεν εἰς 5000 ἀνδρῶν. Ὅθεν ὅτε μετ' ὀλίγον ἀντεπεξῆλθε κατ' αὐτοῦ τὸ σῶμα τοῦ Ἀξελοῦ, τὸ τοῦ Φαρμάκη καὶ ἄλλων ὀλίγων ἐν ἐλαιῶνι προφυλαττομένων, ἀπεμακρύνθη μετὰ τοῦ τηλεβόλου αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ φρούριον, ἐκ τῶν ἐπαναστατῶν ἑνὸς καὶ μόνου τραυματισθέντος.

Ἐν Μαυρολιθάροις ὅμως ἐξετέλει πραγματικὴν καὶ πεισματώδη ἐπίθεσιν, καθ' ἧς γενναίαν ἄμυναν ἀντέτασσον ὁ Ι. Βογιατσῆς καὶ Χ. Λελούδας, ἐκ τοῦ σώματος τῶν ὁποίων εἶχον φονευθῆ ἤδη ὁ Δ. Κουτσοῦκος, Θ. Χαραλάμπης, Σ. Γαλιλαῖος καὶ Γ. Λάϊος, ἐτραυματίσθησαν δὲ ὁ Θ. Κόνιος, Γ. Ἀθανασίου, Β. Μανσούρας, Ν. Λάσκαρης, Ο. Δημητρίου, Κ. Γκούμας, Ε. Διάμτσας καὶ ὁ σημαιοφόρος τοῦ Ι. Γίδα Καταβάτης.

Οὕτω λοιπὸν ἡ θέσις αὕτη ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐκινδύνευε νὰ καταληφθῇ ὑπὸ τῆς πολυαρίθμου ἐχθρικῆς δυνάμεως, οἱ δὲ ὑπ' αὐτῆς πιεζόμενοι σωματάρχαι ἐζήτουν ἐσπευσμένως ἐπικουρίαν. Ἀλλ' ὁ ἐν Λούτσῃ . . . . . . πάντων πλησιαίτερος καὶ 1[4 τῆς ὥρας ἀπέχων, δὲν ἐνέκρινε τὰς τοιαύτας αὐτῶν αἰτήσεις καὶ παρακλήσεις, καίτοι οἱ ἀπωτέρω αὐτοῦ Λ. Πλατούτσας καὶ Ι. Καρτάλης μετὰ τῶν ἀπὸ Μακρινίτσης ἐγχωρίων, καὶ ὁ Ι. Γίδας ἀπὸ Καλογρήτσης ἔσπευσαν εἰς τὸν τόπον τῆς συμπλοκῆς, ἀλλ' ἀργὰ ἤδη, διότι τραυματισθέντος τοῦ Ι. Βογιατσῆ καὶ ἀναγκασθέντος ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς μάχης, τοῦ δὲ ἐχθροῦ ἀδιακόπως προελαύ-

νοντος μετὰ πολλῶν δυνάμεων, ὁ Χ. Λελούδας, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολὺ γενναίως ἀπέκρουσεν αὐτὸν, ἀπολέσαντα ἐν ταῖς ἀλληλοδιαδόχοις αὐτοῦ ἐφόδοις 30 περίπου, ἤρξαντο τακτικῆς ὑποχωρήσεως.

Ἡ ἀπώλεια τῆς ἐπικαιροτάτης ταύτης θέσεως ἦν μέγα ἀτύχημα τοῖς ἐν Μακρινίτσῃ, διότι συνεπήγαγε καὶ τὴν τῆς Λούτσης, ἧς ἡ ὑπεράσπισις καθίστατο ἤδη δυσχερής. Ὅθεν ὁ Α. Μήτσας καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ Ν. Σταμοῦλος καὶ Β. Ζοῦρκος ἔσπευσαν ν' ἀποσυρθῶσι, καίτοι πολλαὶ συζητήσεις ἐπὶ τούτῳ ἐγένοντο, μάτην δὲ ὁ Λ. Πλατούτσας μετ' ἄλλων ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς ἐγκαταλείψεως ταύτης.

Ἤδη ἡ ἐπὶ τὴν Μακρινίτσαν ἐπίθεσις τοῦ ἐχθροῦ ἐφαίνετο τῇ ἐπαύριον ἀναπόφευκτος. Τὸ σχέδιον τῆς ἀμύνης, ἀπὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως τοῦ ὁποίου ἐξηρτᾶτο ἡ σωτηρία καὶ ἡ τιμὴ πάντων, τοὐναντίον δὲ ἡ καταστροφὴ καὶ τὸ ὄνειδος τῆς ἐπαναστάσεως, ἔδει ἐγκαίρως ν' ἀποφασισθῇ καὶ ἐκτελεσθῇ· ἀλλ' ἐν τῇ κρισίμῳ ταύτῃ στιγμῇ ἐπῆλθε δυστυχῶς φοβερὰ σύγχυσις καὶ διχογνωμοσύνη, οὐ μόνον δι' ἔλλειψιν ἀρχηγοῦ δυναμένου νὰ σκεφθῇ καὶ ἐπιταχθῇ τοῖς περὶ αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὀλίγην προθυμίαν καὶ τὸ ἐκλεῖψαν θάρρος τινῶν σωματαρχῶν. Ἐν ᾧ οἱ ἐχθροὶ, καταλαμβάνοντες ἡσύχως τὰς ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν ἐγκαταλειφθείσας θέσεις, παρεσκευάζοντο ἀφ' ἑσπέρας εἰς τὴν κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν προσβολὴν, οὗτοι ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἤρξαντο διαπληκτιζόμενοι καὶ ἐρίζοντες πρὸς ἀλλήλους.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ὁμοίως τὰ τῆς μάχης τῆς 17 Μαρτίου, σελ. 294, εἰς ἃ ἐμφαίνεται ἡ θέσις ἣν κατεῖχεν ἕκαστος ὁπλαρχηγός.

Ἡ αὐγὴ τῆς 17 Μαρτίου ἀνατέλλει κρίσιμος τοῖς ἐπαναστατικοῖς ὅπλοις τοῦ Πηλίου.

Ἡ νίκη τῆς ἡμέρας ταύτης θὰ συνεπήγετο τὸν θρίαμβον τῆς ἐπαναστάσεως, ἀφ' οὗ μάλιστα καὶ ὁ Χόβαρτ ἐφαίνετο πρόθυμος νὰ συνεννοηθῇ καὶ συνάψῃ ἀνακωχὴν μέχρι τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐν Βερολίνῳ συνεδρίου. Ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδὲν μὲν συνέδραμεν εἰς τὴν νίκην, πολλὰ δὲ τοὐναντίον εἰς τὴν μεγάλην καταστροφήν.

Περὶ τὸ λυκαυγὲς τὰ ὑπὸ τὸν Θ. Βελλέντσαν καὶ τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Ἰωάννην, τὸν Α. Πετρίτσην καὶ βουλευτὴν Γ. Νικολαΐδην σώματα μετά τινων ὑπὸ τὸν Σκόνδραν ἀνδρῶν (*) ἀπειρηκότα ἐκ τῆς μακρᾶς καὶ κοπώδους ὁδοιπορίας ἀφίκοντο εἰς τὰ ὑψώματα τοῦ Σαρακηνοῦ, ἐνῷ μένοντα ὄπισθεν τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων θὰ ἠδύναντο ν' ἀπειλήσωσι κατὰ τὴν ὥραν τῆς μάχης σπουδαίως τὸν ἐχθρὸν καὶ ματαιώσωσι τὴν γενικὴν κατὰ τῶν ἐν Μακρινίτσῃ ἐπίθεσιν. Ὁπωσδήποτε ὁ ἀρχηγὸς Ζ. Μπασδέκης ἀναθαρρήσας ἐπὶ τῇ ἀφίξει αὐτῶν ἔσπευσε ν' ἀποστείλῃ πρὸς τὸν Ν. Ἀξελὸν τὰ ἑξῆς :

«Ἀφιχθέντων τῶν ὁπλαρχηγῶν Θ. Βελλέντσα, Α. Πετρίτση καὶ Νικολαΐδου, ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ πεζικοῦ μετὰ πλέον τῶν 500 ὁπλιτῶν ἐπανῆλθε τὸ θάρρος. Μείνατε ὑπερασπιζόμενοι τὴν θέσιν σας»!

(*) *Τοῦ Ι. Ζήκου διαμένοντος δυστυχῶς ἀσθενοῦς ἐν Σούρπῃ.*

Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην λαβὼν ὁ Ν. Ἀξελὸς καθ' ὁδὸν ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἐν τῷ διαμερίσματι Πορταριᾶς ὀχυρώματα αὐτοῦ, ἔνθα διέμενεν ὁ Ι. Φαρμάκης μετὰ τοῦ Ι. Τσάμη, καὶ ἄλλοι ἐγχώριοι σωματάρχαι. Περὶ τὴν 7 ὥραν π. μ. ἀφίκετο ἀπὸ Μακρινίτσης καὶ ὁ ἀτυχὴς Ὄγγλ, ὅστις τῇ ἑσπέρᾳ εἶχεν ἀφιχθῆ εἰς αὐτὴν ἀπὸ Βόλου, συνεπὴς τῇ πρὸς τὸν Χόβαρτ ὑποσχέσει αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὀχύρωμα τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτῷ Α. Μήτσᾳ, ἵνα ἐκεῖθεν ἐπισκοπήσῃ τὰ τῆς μάχης.

Ὀλίγη παρῆλθεν ὥρα καὶ οἱ πρόσκοποι τοῦ ἐχθροῦ ἤρξαντο ἀναφαινόμενοι ἀπὸ τῶν Μαυρολιθάρων καὶ τῆς Λούτσης.

Οἱ ἐπαναστάται ἦσαν παρατεταγμένοι δεξιόθεν τῆς Μακρινίτσης ἐν πεταλοειδεῖ σχήματι, οὗ τινος τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἦν ἀπέναντι τοῦ λόφου Παναγιᾶς-Προυνάρι, τὸ δὲ ἀριστερὸν ἡ Καλογρήτσα καὶ κέντρον ὁ Προφ. Ἠλίας.

Ὁ Β. Ζοῦρκος καὶ Θ. Κολωνιάτης, οἵτινες οὐδέποτε ἔπρεπε νὰ ταχθῶσιν εἰς θέσιν, ἀφ' ἧς κατὰ μέγα μέρος ἡ ἐπιτυχία ἐξήρτᾶτο, κατεῖχον τὸ ἄκρον τοῦ δεξιοῦ κέρατος, μετ' αὐτοὺς δὲ τὰ λοιπὰ σώματα ἦσαν παρατεταγμένα μέχρι Καλογρήτσης ὡς ἑξῆς :

Ζ. Μπασδέκης, Χ. Δελοῦδας καὶ Χ. Διανέλλος· Α. Μήτσας, Θ. Τσακίρης καὶ Γ. Ἀντωνόπουλος· Ι. Καρτάλης καὶ Α. Πλατούτσας· Ν. Σταμούλης καὶ Μαστέλλος· Ι. Γίδας, Α. Πετρίτσης, Θ. Βελλέντσας, Γ. Νικολαΐδης καὶ διάφοροι ἐγχώριοι. Ὁ Δ. Γαρέφης εὑρίσκετο πρὸς τὸ μέρος τῆς Καλιακούδας, ὁ δὲ Ι. Μπαντῆς ἐπρόκειτο νὰ καταλάβῃ τὴν Χαμορίγακον, ὅπερ δυστυχῶς δὲν ἐγένετο· ὁ Ι. Βελλέντσας κατεῖχε τὸ Κλῆμα καὶ ὁ Δ. Ἔξαρχος τὴν πρὸς τὸν Βόλον Ἀνωμαλιά.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Τοῖς ἀνωτέρω συγκατατακτέοι καὶ οἱ γενναῖοι ἀποσπασματάρχαι Ναοὺμ Κωνσταντινίδης, Ι. Οἰκονόμου, ὁ δεκανεὺς Κυριακίδης καὶ ἄλλοι ἐγχώριοι, περὶ ὧν προηγουμένως ἐγένετο λόγος. Δυστυχῶς καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐκ τῶν τελευταίων, μὴ εἰδοποιηθέντες ἐγκαίρως, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ παρευρεθῶσιν ἐγκαίρως ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης.

Καταχωροῦμεν πρὸς τούτοις καὶ τὰ ἐν τῷ τύπῳ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δημοσιευθέντα.

«ΕΦΗΜΕΡΙΣ».

Μετ' εὐχαριστήσεως εἴδομεν ἀναγραφόμενον εἰς τὰς ἐκθέσεις ἐκ Βόλου ὡς πολεμήσαντα τολμηρότατα ἐν Μακρινίτζῃ τὸν γνωστὸν Ἀνθυπολοχαγὸν κύρ. Α. Πλατούτζαν ὅστις ἐκ τῶν πρώτων ἐξῆλθεν εἰς Θεσσαλίαν καὶ ἐγένετο ὁ ἐκτελεστὴς τοῦ ψηφίσματος τοῦ Βελεστίνου. Οὗτος νεαρὸς ὢν ἐπιλοχίας μετέβη καὶ εἰς Κρήτην κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1866 ἀναφαίνεται δὲ ζωηρῶς συνεχίζων τὴν γενναίαν ἀποστολήν του.

«ΕΘΝΙΚΗ ΦΩΝΗ».

Ἡ «Στοὰ» ἐδημοσίευσεν ἔκθεσιν τῆς ἐν Μακρινίτζῃ μάχης εἰς ἣν ἀναφέρεται ὅτι διέπρεψεν ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Α. Πλατούτζας· ἤδη μανθάνομεν ἐκ προφορικῆς ἀφηγήσεως νέου τινὸς ἐκ τῶν πολεμησάντων ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του, ὅτι ὁ Πλατούτζας πρῶτος ἐξελθὼν ἰδίᾳ δαπάνῃ ζῇ μαχόμενος ἀνδρείως.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

«ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΝΕΑ».

Ἰδιαιτέρα ἀλληλογραφία.

Πήλιον, 24 Φεβρουαρίου 1878.

Ἤδη εἴμεθα συγκεντρωμένοι ἐνταῦθα πλέον τῶν 1000 ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Μήτσα, Πλατούτσα, Ἀξελοῦ καὶ Μπασδέκη. Τὸ σῶμά μας εὑρίσκεται ὑπὸ ἱκανὴν πειθαρχίαν διότι εἶχε τὴν τύχην νὰ διοικῆται παρὰ στρατιωτικῶν. Σήμερον ἀνεχώρησε δι' Ἀθήνας ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κκ. Κωνστ. Ζουμανούδη (ἰατροῦ) καὶ Χατζῆ Κιτελῆς ἥτις ἀποστολὴν ἔχει νὰ ἔλθῃ εἰς συνεννόησιν μετὰ τῶν ἁρμοδίων περὶ τῆς ἐνταῦθα καταστάσεως καὶ φθάσῃ μετ' αὐτῶν εἴς τι εὐχάριστον ἀποτέλεσμα, ὅπερ καὶ ἀναμένομεν ὡς θετικόν, καθόσον τὰ ἐκλεχθέντα καὶ ἀποσταλέντα πρόσωπα ἀπολαμβάνουσι μεγάλης ὑπολήψεως παρά τε τῶν ἐγχωρίων καὶ ἐθελοντῶν.

Συντελέσατε καὶ ὑμεῖς ἐφ' ὅσον ὑμῖν ἐπιτρέπεται εἰς τὸ νὰ ἐπέλθῃ βελτίωσίς τις τῆς θέσεως ἡμῶν, διότι ὡς ἔχουσιν ἤδη τὰ πράγματα κίνδυνος μέγας ὑπάρχει μὴ καταπέσῃ ὁλοτελῶς ὅ,τι μετὰ τοσούτων κόπων καὶ θυσιῶν ἠγέρθη.

Πολλάκις εἰσχωρεῖ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχηγοῖς ἡμῶν ἡ διαίρεσις ἧς τὰ ἀποτελέσματα κάκιστα πάντοτε ἀποβαίνουσιν· ἀλλ' εὐτυχῶς ὁ κ. Πλατούτσας, ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος παρ' ὅλων κατορθοῖ πάντοτε νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σύνδεσμον μεταξὺ τῶν.

Ὀφείλω δὲ συγχρόνως νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁ παρὰ τῶν ἀνωτέρω ἀρχηγῶν διατηρούμενος ζῆλος πρὸς τὸ καθῆκον καὶ ἡ διακρίνουσα αὐτοὺς αὐστηρὰ τιμιότης καὶ ἀνδρεία, κατέστησεν αὐτοὺς ἀγαπητοὺς οὐ μόνον παρὰ τοῖς ὑπ' αὐτοὺς ἐθελονταῖς, ἀλλὰ καὶ παρ' ἡμῖν τοῖς ἐγχωρίοις.

Μάχη μέχρι τοῦδε νεωτέρα πλὴν ἐκείνης περὶ ἧς προγενεστέρως σᾶς ἔγραψα δὲν ἐδόθη. Ἐλπίζω ὅμως κατ' αὐτὰς νὰ εὐτυχήσω διαβιβάζων ὑμῖν εἰδήσεις πολεμικὰς εὐχαρίστους. Ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν.

Ὁ Σὸς
Κ. Δ. ΠΟΤΑΜΑΣ.

«ΣΤΟΑ» (22 Μαρτίου 1878).

ΠΕΡΙΚΟΠΗ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

Περὶ τῆς ἐν Μακρινίτζῃ μάχης τῆς 17 Μαρτίου.

Βόλος 20 Μαρτίου 1878.

Ἅμα τῇ πρωΐᾳ τῆς Παρασκευῆς 17 Μαρτίου οἱ Τοῦρκοι ἄρχονται τῆς ἐπιθέσεως ἐκ τῶν θέσεων ἃς εἶχον καταλάβει τὴν προτεραίαν. Ἡ προσβολὴ γίνεται πανταχόθεν. Ἡ μάχη διαρκεῖ ἐπὶ ἑπτὰ ὥρας. Οἱ Τοῦρκοι μάχονται μανιωδῶς ὅπως ἀναρπάσωσι τὰς θέσεις τῶν ἡμετέρων ἐξ ἐφόδου. Οἱ ἀρχηγοὶ διατάττουσι πάντοτε ἐμπρός, εἰ καὶ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ὑπὸ πτωμάτων.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Τότε ὁ Τζελεπίτζαρης ἀναδεικνύεται ἀληθὴς ἥρως. Προχωρήσας καὶ καταλαβὼν χαράδραν τινα δέχεται τοὺς Τούρκους ἐξ ἀποστάσεως ἑκατὸν μέτρων καὶ διὰ καλῶς τρεφομένου πυρὸς τρέπει εἰς φυγὴν ἓν Τάγμα καὶ σύρας τὴν σπάθην ἐξορμᾷ καὶ καταδιώκει αὐτό. Κραυγαὶ χαρᾶς συνοδεύουσι τὸν ἀνδρεῖον, ἀλλ' ἡ χαρὰ ἦτο σύντομος διότι τὸ σῶμα τοῦ Ἀμούσαγα, ἐκ δισχιλίων ἀνδρῶν, ἀναπτυχθὲν ἀπειλεῖ τὴν περικύκλωσιν τῶν ἐπαναστατῶν. Οἱ δειλότεροι δίδουσι τὸ σύνθημα τῆς ὑποχωρήσεως καὶ τούτους παρακολουθοῦσιν οἱ ἄλλοι καὶ μετὰ μικρὸν ἡ ὑποχώρησις εἶναι γενική. Ἐπὶ στιγμὴν οἱ ἐπαναστάται τρέχουσι τὸν κίνδυνον νὰ κυκλωθῶσιν, ἀλλὰ φοβερὸν πῦρ σταματᾷ τοὺς Τούρκους. Οἱ Ἰω. Γίδας, Ἰω. Καρτάλης, Κ. Λώρης, Λ. Πλατούτζας καὶ Ι. Βελέντζας καὶ ἄλλοι ὧν τὰ ὀνόματα ἀγνοῶ ἐπολέμησαν καλῶς.

———

«ΣΤΟΑ» (29 Μαρτίου 1878).

ΠΕΡΙΚΟΠΗ ΕΚΘΕΣΕΩΣ.

Βόλος 20 Μαρτίου 1878.

Τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν μάχην ἐτηλεγράφησα καὶ ἔγραψα ὑμῖν ἐν καιρῷ. Ἤδη προσθέτω λεπτομερείας ἀκριβεῖς.

Ὁ Πλατούτζας ἐπολέμησε καὶ κατὰ τὴν μάχην ταύτην γενναίως, ὑποχωρήσας μετὰ τῶν τελευταίων ἀφ' οὗ ὑπεστήριξε τὴν ὑποχώρησιν τῶν ἄλλων Σωμάτων.

———

«ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ» (9 Ἀπριλίου 1878).

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ.

Περικοπὴ ἀφηγήσεως αὐτόπτου μάρτυρος καὶ μετόχου τῆς φονικῆς μάχης τοῦ κυρ. Ἀριστείδους Καρτάλη.

Τὴν δὲ 1.ην μ. μ. ὥραν τέσσαρα Τουρκικὰ Τάγματα ἐπέπεσαν ὁρμητικῶς ἐναντίον τῶν ἐπαναστατῶν, ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν πανταχόσε· καθ' ὃν χρόνον τὸ ἐπαναστατικὸν πῦρ ἀπέκρουε τοὺς Τούρκους, ὁ Ἀμούσαγας καταλαμβάνει τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ πρὸς τὸ «Πλιασίδι». Κινοῦνται ἤδη ταὐτοχρόνως πρὸς γενικὴν ἔφοδον σύμπασαι αἱ Τουρκικαὶ φάλαγγες περὶ τὴν 1 1[2 ὥραν μ. μ., ἀλλὰ καίτοι ἡ ἔφοδος ὑπῆρξεν ὁρμητικὴ καὶ ἐπίμονος ἀπεκρούσθη εἰς 1[2 ὥραν· τὸ πῦρ ἐν τούτοις τοῦ Ἀμούσαγα ἠνώχλει μεγάλως τοὺς ἐπαναστάτας ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἤρξατο ἡ ὀπισθοχώρησις. Οἱ Τοῦρκοι κατέλαβον τὰς θέσεις τῶν ἐπαναστατῶν καὶ τὸν Προφήτην Ἡλίαν κυκλώσαντες τὰ Σώματα τῶν ἀδελφῶν Καρτάλη καὶ τοῦ Ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ Πεζικοῦ Λ. Πλατούτζα ὅστις ὡς ἄλλος ἥρως ἐμάχετο ὄρθιος κρατῶν εἰς τὴν δεξιὰν τὸ ξίφος καὶ εἰς τὴν ἑτέραν τὰ διόπτρα τοῦ Ἰω. Καρτάλη καὶ ἐνθαῤῥύνων τοὺς ὀλίγους ἐκείνους ἄν-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

δρας μόλις 90 καὶ διηρημένους εἰς τρία ὀχυρώματα. Ὅτε οἱ Τοῦρκοι ἔφθασαν πλέον εἰς ἀπόστασιν 100 βημάτων σχεδὸν, τότε ἐδόθη παρὰ τοῦ Πλατούτζα ἡ διαταγὴ τῆς τακτικῆς ὀπισθοχωρήσεως ἄνευ τῆς ὁποίας θὰ ἐχανόμεθα.

«*ΜΕΡΙΜΝΑ*».

Ἀφίκετο ὁ ἀξιωματικὸς Λ. Πλατούτζας εἰς τῶν Σωματαρχῶν τοῦ Πηλίου, εἰς ὃν ἡ ἐπανάστασις καὶ οἱ ἐπαναστάται ὀφείλουσι πολλά. Ἀληθῶς δ' ἀπεδείχθη οὐ μόνον γενναῖος ἐν ταῖς μάχαις ἀλλὰ καὶ δεξιὸς εἰς τὸ νὰ προλαμβάνῃ ἢ ἀποσοβῇ τοὺς ἐπισκήψαντας κατ' ἐπανάληψιν κινδύνους.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Παρατίθενται ὧδε καὶ τὰ ἐν ταῖς σελίσι 576—584 ἀναφερόμενα περὶ τῆς Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1878 ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ τοῦ κ. Ἐπαμ. Κ. Κυριακίδου, εἰς ἃ οὐδόλως μνημονεύεται ὁ ἐπὶ τοσοῦτον ἀγωνισθεὶς καὶ διαπρέψας εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τῆς ἐπαναστάσεως ταύτης Λεωνίδας Πλατούτζας, ἵνα ἕκαστος ἀναγνώστης τὸν τάξῃ κατὰ τὴν κρίσιν του εἰς τὴν ἁρμόζουσαν θέσιν.

Πολὺ ἀναμφιλέκτως σπουδαιότερα ἐγένοντο τὰ κατὰ τὴν Θεσσαλίαν. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην συνεκεντρώθησαν πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἐνέργειαι, διότι ἐκεῖ ἔσπευσαν οἱ πλεῖστοι τῶν ἐθελοντῶν ἔκ τε τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν πολιτῶν ἵνα ἐνισχύσωσι τοὺς ἐγχωρίους καὶ ἐκεῖ ὁπωσδήποτε ἐγένοντο μάχαι ἄξιαι ἰδιαιτέρας μνείας. Πολλοὶ δὲ τοῦ μετὰ τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἐπανακάμψαντος καὶ πάλιν εἰς Λαμίαν ἑλληνικοῦ στρατοῦ ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται ἐγκατέλειψαν τὰς τάξεις των ἵνα σπεύσωσιν εἰς ἐπικουρίαν τῶν ὑποδούλων αὐτῶν ἀδελφῶν. Περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου 1877 ἐπαναστάται

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

τὸ ὅλον 72 ὑπὸ τὸν Λ. Βούλγαρην ἐπιβιβασθέντες τοῦ ἀτμοπλοίου *Λαέρτου* τῶν Θεοφιλάτων προὐτίθεντο νὰ μεταβῶσιν εἰς Μακεδονίαν, ἀλλὰ μὴ δυνηθέντες ν' ἀποβιβασθῶσιν ἐκεῖ, διηυθύνθησαν εἰς τὸ Πήλιον τῆς Θεσσαλίας. Μετά τινας περιπετείας τὸ ἐπαναστατικὸν σῶμα κατέλαβε τὴν ὀχυρὰν μονὴν τῆς Σουρβιᾶς, τετράωρον ἀπὸ τοῦ Βόλου ἀπεχούσης. Ἡ τουρκικὴ διοίκησις πληροφορηθεῖσα τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀποσπάσματος ἀπέστειλεν 700 στρατιώτας καὶ 200 ἀτάκτους μεθ' ἑνὸς πυροβόλου καὶ τῇ 12 Ἰανουαρίου 1878 προσέβαλον τοὺς ἐν Σουρβιᾷ 72. Οἱ ἐπαναστάται λαμπρὰν ἀντέταξαν ἄμυναν ὑπὸ τοὺς Ν. Γιαννακόπουλον, Ναοὺμ Κωνσταντινίδην, Μακεδόνα, Ἔξαρχον καὶ λοιποὺς εὐτόλμους ἄνδρας. Συμμετέσχον δὲ τοῦ ἀγῶνος καὶ οἱ δέκα τῆς μονῆς μοναχοὶ ὑπὸ τὸν γηραιὸν Καλλίνικον. Ἀλλεπάλληλοι ἔφοδοι τῶν ἐχθρῶν ἀπεκρούσθησαν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ πολιορκία καθίστατο στενωτέρα, οἱ ἐπαναστάται ἐσχεδίασαν καὶ ἐπραγματοποίησαν ἐπιτυχοῦσαν ἔξοδον κατὰ τὴν νύκτα τῆς 14 πρὸς τὴν 15, οἱ δὲ ἐχθροὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν ὡραίαν μονὴν εὗρον δύο μόνον γέροντας μοναχούς· ἀλλὰ τὸν μὲν τούτων κατέσφαξαν, τὸν δ' ἕτερον ἔρριψαν ἐν πυρᾷ, δι' ἧς ἐπυρπόλησαν καὶ τὴν μονήν, παρὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ τούρκου ἀρχηγοῦ, προσπαθοῦντος νὰ καθησυχάσῃ τὰ ἐξαγριωθέντα ἔνστικτα τῶν στρατιωτῶν του. Ἀλλὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν ἵνα ἐπαναστατήσωσι πάντα τὰ χωρία τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Ζαγορᾶς, τῆς Θετταλικῆς Μαγνησίας. Ταὐτοχρόνως περίπου ὁ ἐν τῷ διαμερίσματι Ἁλμυροῦ πρόκριτος Οἰκονομίδης Πατσούρας μετ' ἄλλων γενναίων συνεπαρχιωτῶν του συνεννοηθεὶς ἀπε-

τέλεσε τὸν πρῶτον ἐπαναστατικὸν πυρῆνα· περὶ τὰ μέσα Ἰανουαρίου προσῆλθεν εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦτο μετὰ 20 ἀνδρῶν ἐξ Ἀλεξανδρείας ὁ ἐκεῖ φιλόπατρις τραπεζίτης Γεώργιος Γούσιος, ὅστις ἐγκαταλείψας τὴν *Ἀγγλοαιγυπτιακὴν* τράπεζαν, ἧς μετ' οὐ πολὺ ἐγένετο διευθυντής, ἔσπευσεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος· μετ' αὐτὸν ἀφίκοντο οἱ ἀδελφοὶ Βελεντζαῖοι, Ἀχιλλεὺς καὶ Θρασύβουλος, τὸ σῶμα τοῦ Α. Μήτσα, ὁ Ι. Ζῆκος, ὁ Ν. Ἀξελός, πάντες μετά τινων ἀνδρῶν, τὸ ὅλον μόλις ἑκατόν. Οἱ ἐπαναστάται οὗτοι τῇ 16 ὕψωσαν τὴν κυανόλευκον σημαίαν καὶ ἐτέλεσαν δοξολογίαν ἐν Βρύνιᾳ· τῇ ἐπαύριον ὅμως ἐπετέθησαν κατ' αὐτῶν 300 τοῦρκοι, οἵτινες εἶχον καταλάβει τὴν μονὴν τῆς Ξενίας μεθ' ἑνὸς πυροβόλου καὶ οἱ ὁποῖοι ἐρρωμένως ἀπεκρούσθησαν ἀπωλέσαντες 70 ἄνδρας. Τὴν 20 ἐπανέλαβον οἱ τοῦρκοι τὴν ἀπόπειράν των, ἀλλὰ δὲν ἀπέβησαν εὐτυχέστεροι, διότι ἀπολέσαντες πάλιν πολλοὺς ἐπέστρεψαν εἰς τὴν μονήν, ἧς ἡ πολιορκία καθίστατο στενωτέρα. Οἱ τοῦρκοι οὗτοι κατώρθωσαν τέλος κατὰ τὴν νύκτα τῆς 21 πρὸς τὴν 22 κακοὶ κακῶς νὰ δραπετεύσωσι, πνιγέντων περὶ τοὺς 20 ἐν τῇ διαβάσει τοῦ παραποτάμου Ξηριᾶ, οἱ δὲ ἐπαναστάται εἰσῆλθον εἰς τὴν μονὴν ἔνθα εὗρον τετρακισχίλια φυσίγγια Σνάϊδερ καὶ διπυρίτην ἄρτον πολύν. Ἐπὶ μᾶλλον δὲ καὶ μᾶλλον συνεπυκνοῦντο τὰ διάφορα ἐπαναστατικὰ ἀποσπάσματα προσερχομένων νέων ἐθελοντῶν. Τὴν 2 Φεβρουαρίου εὑρίσκοντο ἐν τῷ χωρίῳ Κελλάρια 700 περίπου ἐπαναστάται ὑπὸ τοὺς ἀποσπασματάρχας [illegible], βουλευτήν, Α. Μήτσαν, Λυκάκην, ἀδελφοὺς Βελλέντζα, Χ. Λελούδαν, Σκορδίλην, Ζοῦρκον καὶ Κούσταν,

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

οἵτινες ἀπεφάσισαν, συσκεφθέντες, νὰ καταλάβωσι τὸν Πλάτανον, ὃν καὶ ἐπολιόρκησαν. Πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Πλατάνου ἐπῆλθον ἐξ Ἁλμυροῦ 2000 τοῦρκοι, ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν καταδιωχθέντες μέχρι τοῦ Ἁλμυροῦ, τοῦ Πλατάνου καταληφθέντος ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν, οἵτινες ἀπώλεσάν τινας, πληγωθέντος τοῦ σωματάρχου Ι. Βελλέντζα καὶ ἀπωλέσαντος τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Γ. Γουσίου, ἀλλὰ τὰς ἀπωλείας ἀνεπλήρωσαν ἀφικόμενοι περὶ τοὺς 25 ἕλληνες φοιτηταὶ ὑπὸ τὸν καθηγητὴν Ν. Νικολαΐδην, ἀξιωματικὸν καὶ μαθηματικὸν διαπρέψαντα καὶ ἐν τῇ Κρητικῇ ἐπαναστάσει τοῦ 1867. Κατὰ τῶν ἐν Πλατάνῳ ἐπαναστατῶν ἐξεπέμφθη τῇ 12 Μαρτίου τουρκικὸς στρατὸς πολυάριθμος ἐξ Ἁλμυροῦ ὑπὸ τὸν Μουχλὶς πασᾶν καὶ Ἀκιὰχ βέην, οἵτινες ἐρρωμένως ἐπετέθησαν κατὰ τῶν πολὺ ἀριθμητικῶς μειονεκτούντων ἑλλήνων. Μολονότι οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ Πλατάνου ἠμύνοντο μετὰ γενναιότητος, ἤρξαντο νὰ κάμπτωνται πρὸ τῶν ἑξαπλασίων καὶ πλέον ἐχθρικῶν δυνάμεων· ἡ μάχη εἰς κρίσιμον διετέλει σημεῖον, ὅτε ἀφίκετο ὁ γενναῖος ἱερὸς λόχος τῶν Θηβαίων ὑπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς αὐτοῦ Λουκᾶν Μπέλλον, ἰατρὸν, Γ. Πετούσην καὶ Σ. Κουκούλεζαν, βουλευτὰς, ὅστις συμπλακεὶς πρὸς τὸ ἐχθρικὸν ἱππικὸν προσέδωκε νέαν ὁρμὴν εἰς τὴν μάχην, ἥτις ἐξηκολούθησε μέχρις ἑσπέρας προξενήσασα εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη ἀρκούσας ζημίας· δι' ἔλλειψιν ὅμως πολεμοφοδίων οἱ ἐπαναστάται ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποσυρθῶσιν εἰς Κελλάρια, Βρύνιαν, Σούρπην καί τινα ἄλλα χωρία, οἱ δὲ τοῦρκοι εἰσελθόντες εἰς Πλάτανον κατέκαυσαν αὐτόν. Οἱ τῆς Σουρβιᾶς μαχηταὶ συνηνώθησαν μετ' οὐ πολὺ μετὰ τοῦ μοιράρχου τῆς

χωροφυλακῆς Ζ. Μπασδέκη ἄγοντος 200 ἐθελοντὰς, τοῦ Δ. Γαρέφη καὶ ἄλλων· οἱ ἐν Πηλίῳ οὗτοι ἐπαναστάται, προσελθόντων καὶ ἑξήκοντα πληρεξουσίων τοῦ διαμερίσματος, ἐξελέξαντο προσωρινὴν κυβέρνησιν ὑπὸ πρόεδρον τὸν Ἱερώνυμον Κασσαβέτην καὶ ἀντιπροέδρους τὸν Ζ. Μπασδέκην καὶ Ε. Σταμούλην, ἥτις καὶ ἐξέδωκε προκήρυξιν ἀγγέλλουσαν τὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἕνωσιν. Οἱ ἐπαναστάται ἐνισχυθέντες καὶ διὰ τῆς προσελεύσεως καὶ ἄλλων τινῶν ἐθελοντῶν μετέβησαν εἰς Μακρινίτσαν ὁμοῦ μετὰ τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως. Τῇ 6 Φεβρουαρίου 4000 τουρκικὸς στρατὸς μετὰ δύο πυροβόλων, ἀρχηγοῦντος τοῦ Ἰσκενδὲρ πασᾶ, ἐπετέθη κατὰ τῶν ἐν Μακρινίτσῃ ἐπαναστατῶν, οἵτινες ἔνδοξον ὁμολογουμένως ἀντέταξαν ἄμυναν· αὐταὶ αἱ γυναῖκες τῆς Μακρινίτσης συμμετέσχον τῆς πάλης, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐφήμως δέον νὰ μνημονευθῇ ἡ νεᾶνις Μαργαρίτα Μπασδέκη Μαλιούφα. Ἡ μάχη αὕτη καθ' ἣν τὸ ὀλιγάριθμον στρατιωτικὸν σῶμα ἐπεδείξατο ἀξιοθαύμαστον καρτεροψυχίαν, καθ' ἣν νεαροὶ μαχηταὶ γυμνασίου ἔπεσαν ἡρωϊκῶς μαχόμενοι, οἱ Δ. Κυριακόπουλος, Δ. Στρατηγόπουλος καὶ Σ. Οἰκονομόπουλος, καθ' ἣν οἱ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγωνιζόμενοι ἀντέστησαν μέχρι βαθείας νυκτὸς κατὰ τῶν ὀκτάκις πολυαριθμητέρων ἐχθρῶν, βεβαίως εἶναι ἀξία εὐφήμου μνείας. Εἰς 600 Τούρκους καὶ 150 Ἕλληνας ἀνέρχονται οἱ φονευθέντες. Τῇ ἐπαύριον οἱ Τοῦρκοι προέτειναν ὅρους συνθηκολογίας διὰ τῶν ἐκ Βόλου ἐκπεμφθέντων ἐπίτηδες Ἑλλήνων Κ. Καρτάλη καὶ Ν. Κουκουσλῆ· ἀπεφασίσθη δὲ οἱ μὲν ἐπαναστάται ν' ἀπέλθωσι τῆς Μακρινίτσης, οἱ δὲ Τοῦρκοι οὔτε εἰς ταύτην οὔτε εἰς

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

τὰ ἄλλα χωρία νὰ εἰσέλθωσιν, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ἓν μέρος τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς Μακρινίτσης διηυθύνθη εἰς Ζαγοράν· τμῆμα ὅμως αὐτῶν ἐξέδραμεν εἰς Βουλγαρίνην καὶ Κουκουράβαν καὶ μετὰ μικράν τινα ἀψιμαχίαν μετέβη καὶ τοῦτο εἰς Ζαγορὰν ἔνθα εὑρίσκετο τὸ γενικὸν ἐπαναστατικὸν ἀρχηγεῖον. Περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον τὸ ἀτμόπλοιον "Βυζάντιον„ ἀπεβίβασεν εἰς τὸν Ἀγυιόκαμπον τῆς Ὄσσης, περὶ τὰ τέλη Φεβρουαρίου, τετρακοσίους περίπου ἐπαναστάτας ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ λοχαγοῦ Κ. Λώρη, ἐν οἷς καὶ ὁ γενναῖος Ἑλβετὸς ταγματάρχης Κάρολος Σοῦτερ καὶ 100 ἄλλοι ἐθελονταὶ καὶ σπουδασταὶ ὑπὸ τὸν Ι. Φαρμάκην· οἱ ἐπαναστάται οὗτοι μετέθησαν εἰς τὴν ἐγγὺς μονὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Τὴν 26 Φεβρουαρίου ὁ Σοῦτερ ἐποιήσατο κατόπτευσιν τῶν ἐν Ἀγυιᾷ εὑρισκομένων Τούρκων, οἵτινες ἐννοήσαντες τὸ ὀλιγάριθμον αὐτῶν ἐπέπεσαν τῇ ἐπαύριον κατ' αὐτῶν καὶ πληγώσαντες τὸν σωματάρχην Κατσικόπουλον ᾐχμαλώτισαν· ὁ Σοῦτερ, καθ' οὗ οἱ Τοῦρκοι ἐπετέθησαν μετὰ δύο τηλεβόλων καὶ ἱππικοῦ, καίτοι γενναίως ἀγωνισάμενος ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν μονὴν καὶ ἤρξατο μετὰ τοῦ Λώρη τὴν ὀχύρωσιν τῆς θέσεως ταύτης· προσῆλθον δὲ καὶ ἄλλα ἀποσπάσματα, ὡς τὰ τοῦ Μήτσα, Λελούδα, Λυκάκη καὶ λοιπῶν καὶ κατελήφθησαν πᾶσαι αἱ ὀχυραὶ θέσεις. Τῇ 8 Μαρτίου οἱ ἐπαναστάται διῃρημένοι εἰς τμήματα ἐπετέθησαν κατὰ τῆς Ἀγυιᾶς, ἣν ὑπερήσπιζον 3,000 περίπου Τοῦρκοι ὑπὸ τὸν Ἀμοὺς ἀγᾶν. Μολονότι ὀλιγάριθμοι οἱ ἐπαναστάται μετὰ τοσαύτης σφοδρότητος ἐμάχοντο ὥστε πρὸς στιγμὴν ἡ μάχη ἔκλινεν ὑπὲρ αὐτῶν, ἐκδιωξάντων τοὺς Τούρκους ἐκ δύο ὀχυρωμάτων των· ἕνεκα ὅμως σφάλματος, προελθόντος ἐξ ἀκαίρου σπουδῆς, οἱ Τοῦρκοι, οἵτινες ἡτοιμάζοντο νὰ ὀπισθοχωρήσωσιν εἰς Λάρισσαν, κατέλαβον τὴν θέσιν, ἣν κατεῖχε τὸ ἑλληνικὸν ἀπόσπασμα, ὅπερ νομίσαν ὅτι οἱ περὶ τὸν Φαρμάκην καὶ Λώρην εἶχον ἤδη εἰσέλθει εἰς Ἀγυιὰν ἔσπευδε πρὸς αὐτούς· οὕτω τὸ τμῆμα τοῦτο εὑρεθὲν μετ' ὀλίγον ἐν μέσῳ δύο πυρῶν ἠναγκάσθη νὰ τραπῇ εἰς φυγήν, ἕνεκα δὲ τούτου ἐπῆλθε τρομερὰ σύγχυσις ἥτις ἠλλοίωσε τέλεον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μάχης. Ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν εἶχον πέσει ἀρκετοί, μεταξὺ δὲ τῶν Ἑλλήνων συγκατελέγετο καὶ ὁ γενναίως ἀγωνισάμενος σπουδαστὴς τοῦ γυμνασίου Κωνσταντῖνος Οἰκονομίδης, μονογενὴς υἱὸς καθηγητοῦ. Ἄξιον ἰδίας παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι νεαρωτάτης ἡλικίας σπουδασταὶ καὶ φοιτηταί, νέοι τῶν γραμμάτων, τὸ πρῶτον εἰς μάχην παριστάμενοι, ἐξεπλήρωσαν, εἰς ὅσας παρευρέθησαν μάχας, μεθ' ἡρωϊσμοῦ τὸ καθῆκον αὐτῶν καὶ ἔβαψαν διὰ τοῦ αἵματός των τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τιμῆς τῆς ὁποίας προθύμως ἠγωνίζοντο. Ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις ἐκάλει ἤδη τὰ ἐπαναστατικὰ σώματα εἰς Πήλιον, διότι ἡ συγκέντρωσις τουρκικοῦ στρατοῦ ἐν Βόλῳ καὶ ἡ εἰς τὸν Παγασητικὸν κόλπον ἐμφάνισις δύο τουρκικῶν πολεμικῶν ὑπὸ τὸν Χόβαρτ πασᾶν ὑπεδήλου προσεχῆ κατὰ τῆς Μακρινίτσης προσβολήν· καίτοι δὲ ὁ Ν. Νικολαΐδης ἀπέδειξεν ὀρθῶς τὸ δυσχερὲς ἀντιστάσεως ἐν Μακρινίτσῃ, ἀπεφασίσθη ὅμως ἡ ἄμυνα αὐτῆς. Πρὸς αὐτὴν ἔσπευσαν καὶ ὁ λόχος τῶν Ἰώνων, καὶ [illegible]αί, οἵτινες ἀφίκοντο ἐγκαίρως ἵνα συμμετάσχωσι τῆς μάχης τῶν Μαυρολιθάρων τῆς 16 Μαρτίου, καθ'

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ἣν ὁ Ἀξελὸς καὶ ὁ Φαρμάκης ἀπέκρουσαν τρία τουρκικὰ τάγματα, ἅπερ κατέλαβον τὴν θέσιν Ἑπτὰ Πλατάνους πρὸς κατόπτευσιν.

Ἐν τούτοις ὁ Χόβαρτ προσεκάλεσε *τοὺς δυσηρεστημένους*, κατὰ τὴν φράσιν του, νὰ ὑποταχθῶσιν, οἱ δ' ἐπαναστάται ἀπήντησαν αὐτῷ ὅτι δὲν ὑφίστανται δυσηρεστημένοι ἀλλὰ προσωρινὴ κυβέρνησις, κηρύξασα τὴν ἕνωσιν μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Τότε ὁ ἀγγλοτοῦρκος ναύαρχος ἠπείλησεν ὅτι θὰ κανονιοβολήσῃ τὴν Μακρινίτσαν· τοῦτο μαθὼν ὁ ἐν Βόλῳ εὑρισκόμενος τότε ἀληθὴς φιλέλλην καὶ φιλελεύθερος Ἄγγλος, ἐκ τῶν ὀλίγων, ὁ συμπαθέστατος καὶ ἀγαπητότατος Κάρολος Ὄγγλ, ἀνταποκριτὴς τῶν "Καιρῶν„ τοῦ Λονδίνου, ἀπέστειλεν αὐτῷ εἰρηνικώτατον ἐπιστόλιον, ἐν ᾧ ἔλεγεν· "ἔμαθον ὅτι προτίθεσθε νὰ βομβαρδίσητε τὴν Μακρινίτσαν καὶ μεταβαίνω ἐκεῖ *χάριν ἀσφαλείας*». Καὶ πράγματι μετέβη ὁ ἀτυχὴς Ὄγγλ εἰς Μακρινίτσαν ἔνθα εὑρίσκοντο καὶ ξένοι τινές, ὁ μετὰ τοῦ ἰταλοῦ λοχαγοῦ Consolini, τοῦ ἕνεκα ἀσθενείας ὑπολειφθέντος ἐν Σούρπῃ, συγκατελθὼν χειρουργὸς Loper, ὁ Rè καὶ δύο ἢ τρεῖς ἕτεροι. Τὰ τῆς ἀμύνης ὅμως τῆς Μακρινίτσης, εἰς ἣν εἶχον συγκεντρωθῇ περὶ τοὺς 1700 ἐπαναστάται ἐγένοντο βραδέως καὶ ἐν συγχύσει τοιαύτῃ, ὥστε κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μάχης εὑρέθησαν σχεδὸν ἄνευ πολεμοφοδίων, μετὰ μόνων δώδεκα κιβωτίων. Τῇ πρωΐᾳ τῆς 17 Μαρτίου τουρκικὸς στρατὸς 10000 ὑπὸ τὸν Ῥετζὲπ πασᾶν ἐπετέθη κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, ἔχοντος τὸ γενικὸν πρόσταγμα τοῦ λοχαγοῦ Κ. Λώρη. Παρὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ὁμολογουμένως ἀνδρείαν καὶ τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν διευθυνόντων αὐτό, ἡ νίκη ἔκλινεν ὑπὲρ τῶν Τούρκων· μετ' οὐ πολὺ παρὰ τὰς παροτρύνσεις τῶν σωματαρχῶν τὰ ἐπαναστατικὰ σώματα ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν διασκορπιζόμενα τῇδε κἀκεῖσε. Ὀλίγοι ἐγχώριοι ὑπὸ τὸν δεκανέα Κυριακίδην προστατεύουσι τὴν φυγὴν τῶν γυναικοπαίδων, πρὸς προστασίαν δ' αὐτῶν τρέχων καὶ ὁ Κάρολος Ὄγγλ ἐμπίπτει εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν καὶ αὐθωρεὶ ἀποκεφαλίζεται. Οἱ ἐπιτεθέντες ἐχθροὶ ἀπώλεσαν ὑπὲρ τοὺς 800 ἄνδρας, οἱ δ' ἀμυνόμενοι ἐπαναστάται ὑπὲρ τοὺς ἑκατόν, ἐν οἷς ὁ Σ. Μάργαρης, ὁ ἐνθουσιώδης ζακύνθιος, ὁ ἐκ Περγάμου Π. Φωτιάδης, καθηγητὴς τῆς ὀθωμανικῆς γλώσσης, ὁ ἀπόστρατος λοχαγὸς Ψαροθεόδωρος καὶ ὁ Παπαγιαννόπουλος· ὁ δὲ Σάμιος Πασχάλης, σημαιοφόρος τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτοῦ Πετρίτση, σχίζει τὴν σημαίαν εἰς τεμάχια, καὶ αὐτοκτονεῖ. Ἀλλ' ἰδίᾳ ἐθρηνήθη ὁ φιλέλλην Ἄγγλος Ὄγγλ, οὗ τὸ σῶμα ἀνευρεθὲν καὶ μετενεχθὲν εἰς Ἀθήνας ἔτυχε πανδήμου κηδείας. Καὶ μετὰ τῆς δραματικῆς πτώσεως τῆς Μακρινίτσης ἔληξεν ἡ τοῦ Πηλίου ἐπανάστασις.

Πολὺ εὐτυχεστέραν ἔκβασιν ἔσχεν ἡ ἐν τῷ διαμερίσματι Ἀγράφων ἐπανάστασις, ἧς ὑποκινητὴς καὶ ἀρχηγὸς ὑπῆρξεν εἷς τῶν μᾶλλον διακεκριμένων ἀξιωματικῶν, ὁ λοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ Κ. Ἰσχόμαχος, ὅστις ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἰανουαρίου μετέβη ἐκεῖ· ἔσπευσαν δὲ εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦτο μετ' ἐπαναστατικῶν ταγμάτων ὁ δημοσιογράφος καὶ πολιτευόμενος Γεώργιος Φιλάρετος, ἀνὴρ νομομαθής, ὁ δήμαρχος Σπερχειάδος Ν. Κοντογιάννης, ὁ βουλευτὴς Λοκρίδος Α. Ρούκης, οἱ ἀδελφοὶ Ζουλούμη καὶ Μυλωνᾶ, Ι. Καλαμάρας,

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Σισμάνης, Ραγιώτης, καὶ λοιποὶ μετὰ τοῦ ἰατροῦ Βασαρδάνη καὶ τοῦ ἐγχωρίου προκρίτου κ. Τσάπαλου, τοῦ πολλὰ ὑπὲρ τῆς ἐπαναστάσεως ἐργασθέντος. Κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ὁ γενναῖος ἐπιλογίας Δ. Τερτίπης ἐκήρυξεν ἑαυτὸν λειποτάκτην, ὅτε ἐστάλη ἡ διαταγὴ τῆς ἐπανόδου καὶ ἔμεινεν εἰς Θεσσαλίαν μετὰ 170 τῶν ἀνδρῶν πλείστων ὑπαξιωματικῶν μιμηθέντων αὐτόν· μαθὼν τοῦτο καὶ ὁ ἐν Λαμίᾳ φίλος αὐτοῦ ὑπαξιωματικὸς Γ. Λάϊος παρέλαβε τὸν λόχον καὶ νυκτὸς ἀνεχώρησεν εἰς Θεσσαλίαν, ἀμφότεροι δὲ γενναιότατα συνεπολέμησαν. Οἱ παρὰ τὸν Τερτίπην καὶ Λάϊον ἄνδρες ἐξεδίωξαν τὴν φρουρὰν τοῦ Σμοκόβου, συνηνώθησαν μετὰ τοῦ Κ. Ἰσχομάχου, ἐγκαταστήσαντες προσωρινὴν κυβέρνησιν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ προκρίτου Μ. Ἀναγνωστοπούλου, ἐποιήσαντο ἀψιμαχίας ἐν Μαντελὰρ καὶ Χαλαμπρεζὶφ καὶ ἠσχολήθησαν νὰ καταλάβωσι τὰς καλλιτέρας θέσεις. Ὁ ἀρχηγὸς Ἰσχόμαχος μετέβη εἰς τὸ Σμόκοβον, ὅτε ἀκριβῶς ὁ Δημήτριος Σοῦτσος, δήμαρχος Ἀθηναίων μετὰ ταῦτα, υἱὸς τοῦ ἀντιστρατήγου Σούτσου, ἄγων ἴδιον σῶμα ἐθελοντῶν προσήρχετο εἰς ἐνίσχυσιν τῆς Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως. Τῇ 9 Φεβρουαρίου ὁ Δ. Σοῦτσος ἔσπευσε πρὸς βοήθειαν τοῦ σωματάρχου τῆς Ζογλόπης Γαλῆ, ὅστις πολιορκήσας τοὺς ἐν Σεκλόζῃ τουρκαλβανοὺς ἀντεπολιορκήθη ὑπὸ τουρκικοῦ στρατοῦ ἐκπεμφθέντος ἐκ Καρδίτσης· καὶ κατώρθωσε μὲν ὁ Γαλῆς νὰ διασωθῇ εἰς Ζογλόπην, συνενωθέντες δὲ οἱ ἐπαναστάται ἀπεφάσισαν γενικωτέραν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν ἐν Σεκλόζῃ τούρκων. Οἱ ἐπαναστάται μετὰ πολλῆς τῆς ὁρμῆς ἐπέπεσον κατὰ τῆς Σεκλόζης, ὕλη ἱππέων ἐλθοῦσα ἐκ Καρδί-

τσης ἀπεκρούσθη καὶ κατεδιώχθη ὑπὸ τοῦ Τερτίπη καὶ Λαΐου· μετὰ ταῦτα ἡ ἔφοδος ὑπὸ τὸν Δημ. Σοῦτσον ἀπεκρούσθη, τῶν τούρκων ἐγκαρτερησάντων καὶ ἀναμενόντων τὴν ἐκ Καρδίτσης ἐρχομένην ἐπικουρίαν, ἥτις μετ' οὐ πολὺ ἐπεφάνη ἀποτελουμένη ἐκ 1000 πεζῶν, 200 ἱππέων καὶ ἑνὸς τηλεβόλου. Ὁ Σοῦτσος, ὁ Τερτίπης, ὁ Λάϊος καὶ ὁ Ραγιώτης ἀντεπεξῆλθον τότε κατὰ τῆς ἐπικουρίας, ἐνῷ τὴν πολιορκίαν ἐξηκολούθουν οἱ ἀδελφοὶ Ζουλούμη.

Οἱ ἐπαναστάται κατώρθωσαν τὴν μὲν ἐπικουρίαν ν' ἀποκρούσωσι καὶ καταδιώξωσι, τὴν δὲ πολιορκίαν στενωτέραν νὰ καταστήσωσι. Μετὰ δύο ἡμέρας, τῇ 11 Φεβρουαρίου, τουρκικὸς στρατὸς ὑπὸ τὸν Χουσεῒν πασᾶν ἐκ 2,500, δύο τηλεβόλων καὶ 300 ἱππέων ἐπῆλθε κατὰ τῶν πολιορκητῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπαναστατῶν· ἀλλ' οἱ τοῦρκοι ἐξεδιώχθησαν ἀφέντες 200 καὶ πλέον νεκρούς· ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἔπεσαν ὁμοίως ἀρκετοί, ἐν οἷς καὶ ὁ γενναῖος λοχίας Π. Θεοδώρου. Μετὰ τὰς ἐν Σεκλόζῃ μάχας οἱ ἐπαναστάται ἐποιήσαντο ἀψιμαχίας τινάς. Ἐνῷ ὁ Γεώργιος Φιλάρετος ἐπανεστάτει τὸν Κάμπον, ἐξεδίωκε τὰς τουρκικὰς φρουρὰς καὶ ἐξήπλου τὴν ἐπανάστασιν, ὁ Ἰσχόμαχος διὰ τοῦ Γ. Φαρμακίδου, τολμηροῦ ἐπαναστάτου, διένειμεν ὅπλα εἰς τὰ διάφορα χωρία τῆς ἐκτεταμένης πεδιάδος οὕτως ὥστε ἐνῷ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Θεσσαλίας ἡ ἐπανάστασις ἐσβέννυτο, ἐνταῦθα ἤναπτε καὶ ἐξηπλοῦτο. Ἀλλ' ἦτο πρόδηλον ὅτι οἱ Τοῦρκοι μετὰ τὴν εἰς τὰ λοιπὰ μέρη περιστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως ἤθελον ἐπιτεθῆ σφοδρότερον κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν τούτων· μετά τινας ἡμέρας τοῦτο ἀκριβῶς καὶ ἐγένετο. Τῇ 21 Μαρτίου 5,000 πε-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ζοὶ καὶ 600 ἱππεῖς μετὰ 4 τηλεβόλων ὑπὸ τὸν Χασὰν πασᾶν ἐξεκίνησαν κατὰ τῶν ὑπὸ τὸν Τερτίπην καὶ Λάϊον ὀλιγαρίθμων, μόλις 300, ἐπαναστατῶν· ἀλλὰ ταχέως οἱ ἐπαναστάται ὑπὸ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ Κ. Ἰσχομάχου κατέλαβον τὰς πέριξ ἐπικαίρους θέσεις καὶ ἡ μάχη ἤρξατο ἐπὶ εὐρείας ἐκτάσεως, τοῦ Κ. Ἰσχομάχου μένοντος ἐν τῷ λόφῳ Μογγολίνῳ, ἐνῷ βροχὴ σφαιρῶν κατ' αὐτοῦ ἔπιπτεν. Ὁ Δημήτριος Σοῦτσος ἀπὸ τῆς θέσεως Βαταλᾶς, ὁ Τερτίπης, ὁ ἀπαράμιλλος ὑπερασπιστὴς μετὰ 18 μόνον ἀνδρῶν τῆς γεφύρας Ἀμπὰζ ἀγᾶ, ὁ Λάϊος καὶ πάντες οἱ σωματάρχαι ὁμολογουμένως ἐκθύμως ἠγωνίσαντο ἀναδείξαντες τὴν μάχην τῆς Ματαράγκας τὴν σπουδαιοτάτην καὶ μᾶλλον ἔνδοξον τῆς ἐπαναστάσεως ταύτης. Ὁ ἀντιστράτηγος Π. Κορωναῖος ἐπισκεφθεὶς ἀκολούθως τὸ πεδίον τῆς μάχης ταύτης δικαίως εἶπεν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὅτι "τὴν μάχην τῆς Ματαράγκας ὡδήγησαν οἱ καλλίτεροι στρατηγοί„. Οἱ τοῦρκοι ἀρχίσαντες ὡς ἐπιτιθέμενοι κατέληξαν ἀμυνόμενοι· ἦτο νὺξ πλέον, ἡ ὥρα 8 καὶ ἡ μάχη ἐξηκολούθει· αἱ τουρκικαὶ φάλαγγες ἐκάμφθησαν καὶ ὑπεχώρησαν ἀπὸ τῶν ἀρχικῶν αὐτῶν θέσεων μέχρις ἀποστάσεώς τινος, ὅπου διενυκτέρευσαν. Τὸ πεδίον τῆς μάχης ἐκάλυπτον 800 τοῦρκοι, ἐν οἷς καὶ δύο λοχαγοί· ἐκ τῶν ἑλλήνων οὐχὶ ὀλίγοι, ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν, ἐν οἷς καὶ ὁ ἔνδοξος ἥρως Γ. Λάϊος. Ἀλλ' οἱ ἐπαναστάται μὴ ἔχοντες πλέον πολεμοφόδια δὲν ἠδύναντο νὰ διαμείνωσιν ἐν Ματαράγκᾳ καὶ τὴν πρωΐαν ἀπεσύρθησαν ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς μάχης ταύτης κατέπαυσεν ὁ ἀγών· ἀψιμαχίαι τινὲς μόνον εἶτα ἐπισυνέβησαν καὶ ἡ ἐπανάστασις κατεστάλη διότι

ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ὁ Μέρλιν καὶ Βλοῦντ πρόξενοι τῆς Ἀγγλίας ἐν Ἀθήναις καὶ Θεσσαλονίκῃ μετέβησαν εἰς Θεσσαλίαν καὶ ὑπεσχέθησαν ὅτι ἡ Ἀγγλία θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει τοὺς ἀγῶνας τῶν Ἑλλήνων. Καὶ πρῶτον μετέβησαν εἰς Κελλάρια παρὰ τῷ Θ. Βελλέντσᾳ μεθ' οὗ εὑρίσκοντο οἱ πλεῖστοι τῶν συνταγματαρχῶν, τοῦ Α. Βελλέντσα ἀνακράξαντος ἐν τῇ συσκέψει: "εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Ἀγγλία μᾶς ἀπατᾷ„ εἶτα οἱ δύο πρόξενοι μετέβησαν εἰς Ἄγραφα παρὰ τῷ Ἰσχομάχῳ, ὑποσχόμενοι καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς Ἰωαννίνων κρατουμένων. Εἰς τὰς ὑποσχέσεις ταύτας ἐπείσθησαν ἐν τέλει οἱ ἐπαναστάται καὶ διελύθησαν. Ἡ δὲ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις δὲν ἐξεπλήρωσε τὴν ὑποσχεσίν της. Πολλὰ ἔπρεπε νὰ ἐπέλθωσιν, ἵνα ἡ Ἑλλὰς ἀποκτήσῃ τὴν Θεσσαλίαν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

1B 9411
Λιτ. ΓΕΝΝ
ΘΣΜα
ΚΝΞ/ΕΙΕ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ